

Dvojtyždenník o nových knihách

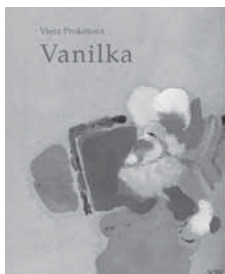
KNIŽNÁ REVUE

www.litcentrum.sk

Hodiny

Čajové vrecúško hneď, šálka vädne jazmínom, začína sa deň, hodiny napnuto tikajú, čakajú ťa otázky, ktorým neutiešiš, krátke a drsné, len byť pokojná v tomto predpoludní, splyvavom ako hodváb, ostrom ako šíp.

Z pripravovanej básnickej zbierky
Viery Prokešovej čítajte na strane 4.

NAJPREDÁVANEJŠIE KNIHY NA BIBLIOTÉKE 2007

VYDAVATELSTVO TATRAN
KLARISKÁ 16, 815 82 BRATISLAVA
TEL. 02/5443 5777

Slovenské:

1. V. Mikula: Slovenský literárny realizmus I.
2. C. Kraus: Slovenský klasicizmus
3. J. Hollý: Dielo I. a II.

Zahraničné:

1. Tisíc a jedna noc
2. Kniha Jób
3. M. H. Clarková: Tajomná loď

SPN – MLADÉ LETÁ
SASINKOVA 5, 815 19 BRATISLAVA
TEL. 02/555 633 35, e-mail: odbyt@spn.sk

Slovenské:

1. R. Brat: Môj anjel sa vie biť
2. P. Karpinský: Rozprávky z múzea záhad a tajomstiev
3. A. Verešpejová: Neplechy školníčky Agneše

Zahraničné:

1. C. Bardiová – M. Thomsonová: Malá veľká kniha o varení
2. N. Cawthorne: Najväčší tyrani a diktátori v dejinách
3. P. Pallardy: Sedem pilierov zdravia

LITERÁRNE INFORMAČNÉ CENTRUM
NÁMESTIE SNP 12, 812 24 BRATISLAVA
TEL. 02/5292 0271, e-mail: distribution@litcentrum.sk

1. Turci na Slovensku II.
2. M. Rúfus: Rozhovory so sebou a s tebou
3. M. Rúfus: Život básne a báseň života

VYDAVATELSTVO FRAGMENT
KOMINÁRSKA 2, 031 04 BRATISLAVA 3
TEL. 02/5023 4406, e-mail: fragment@fragment.sk

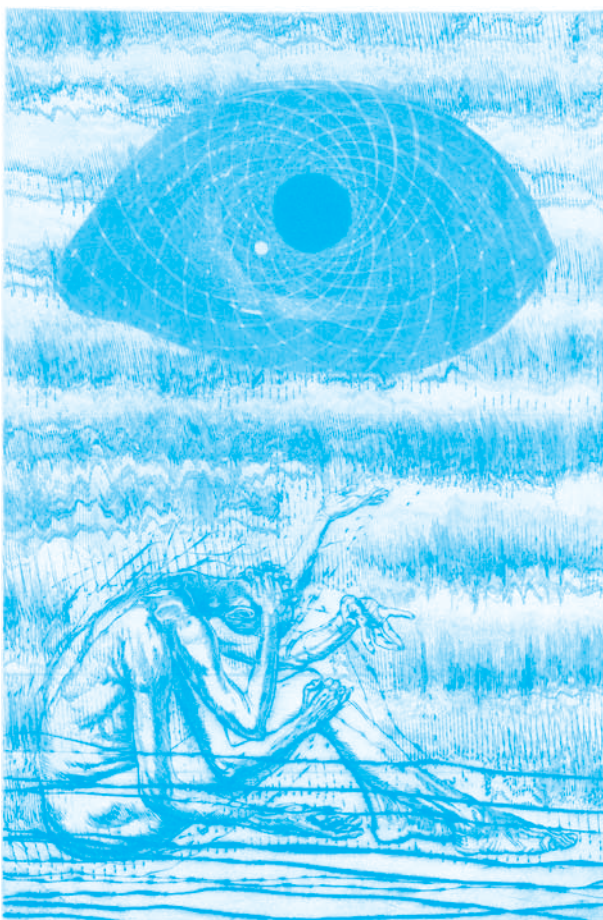
1. M. Skelton: Endymion Spring
2. T. Baránek: Ako zbalit ženu
3. 101 slovík za jeden deň. Angličtina

LADISLAV HANUS NA EURÓPSKEJ KULTÚRNEJ SCÉNE

Za veľkej mediálnej pozornosti sa v Ríme od 15. do 16. novembra konal seminár *Ladislav Hanus, teológ, filozof a eseista* o živote a diele tohto mysliteľa, ktorého 100. výročie narodenia je zaradené do kalendára kultúrnych výročí UNESCO na rok 2007. Súčasťou podujatia, ktoré oficiálne otvoril veľvyslanec SR v Talianskej republike Stanislav Vallo a úvodný odborný príspevok predniesol kardinál Jozef Tomko, bolo predstavenie kníh o živote a pôsobení mysliteľa a publikácie v talianskom preklade s názvom *Una figura di spicco nel pensiero cristiano europeo*. Podujatie pripravili Literárne informačné centrum, Veľvyslanectvo SR v Taliansku, Veľvyslanectvo SR pri Svätej stolici, Slovenský inštitút v Ríme, Pontificio Istituto Orientale a Pápežský slovenský ústav svätého Cyrila a Metoda v Ríme. Viac informácií na www.litcentrum.sk.

Z OBSAHU

- 03 Biblica. Biblický atlas
- 04 Jacques Copeau a jeho Starý holubník
- 05 Ivan SVETKO: ...už lietam
- Zuzka ŠULAJOVÁ: Džínsový denník
- Betka PALACKOVÁ: Priatelia aragonitu
- Alžbeta VEREŠPEJOVÁ: Neplechy školníčky Agneše
- Mona SALOMON: Ty moja kolísočka
- 08 Jevgenij JEVTUŠENKO: Ľudská tvár
- 09 Nadžib MAHFÚZ: Putovanie Ibn Fattúmu
- 10 Vydavateľstvo Neografie
- 11 S Kornelom FÖLDVÁRIM nad komiksom
- 12 Rozhovor s autorom trilerov Dominikom DÁNOM

POMÔŽME SPLNIŤ DETSKÉ KNIŽNÉ SNY

Ulice miest a mestečiek večer osvetľuje vianočná výzdoba, námestia sa premenili na vianočné trhy s rozvonjavúcimi dobrotami, príbytky zdobia adventné vence, Mikuláš je pripravený naplniť vyčistené topánky dobrotami, aj Perinbaba potriasla svojou perinou a pocukrovala domy a stromy snehom. Vianoce sú predo dvermi. Listy zo stromov už opadali, ale listy v nových knižkách našťastie stále hýria farbami. Čakajú na svojich malých aj veľkých čitateľov. Aj čitatelia čakajú na svoje knižky, veria, že si ich rozbalia pod stromčekom. Aby sa splnili knižné sny čo najviac deťom, je tu už piaty rok projekt Daruj knihu. Dokazuje, že je ešte stále medzi nami dosť štedrých ľudí ochotných rozžiariť radosťou oči cudzích detí, za predošlé roky sa vďaka nim podarilo splniť vyše 1550 detských knižných snov.

Tie sny patrili deťom z krízových centier alebo zo sociálne slabších rodín.

Radosť z darovania môže zažiť každý z nás. Ak máte chuť darovať niektorú z množstva knižiek konkrétnemu dieťaťu, stačí zísť do bratislavských knižkupectiev Artforum na Kozej ulici, Panta rhei v Auparku a v Polus City Center. Nájdete tu vystavené knižky s menom dieťaťa, ktoré po nej túži. Stačí, ak ju kúpite a Komunitná nadácia Bratislava ju už spoľahlivo doručí k malému čitateľovi. Poputujú napríklad do Centra Nádej, krízových stredísk Dúha a Brána do života, do ubytovne Kopčany, nízkoprahového zariadenia Mix klub vo Vrakuňi, diagnostických centier v Záhorskej Bystrici a na Trnávke, združenia Deti Humanity, ako aj deťom v náhradných rodinách. Za všetky deti, ktoré si vďaka aj vašej žičlivosti nájdú pod stromčekom svoju vytúženú knižku, ďakujeme.

Kniha Jób

Bratislava, Tatran 2007. Preklad Karol Gábriš. Prebásnil Viliam Turčány

Biblická *Kniha Jób* predstavuje akýsi zhustený substrát základných otázok ľudskej existencie spojených s motívom utrpenia človeka. Je to básnické dielo kladené vedľa Danteho Božskej komédie alebo Goetheho Fausta.

Uchopiť *Knihu Jób* sa snažia najmä teológovia, ktorých rekonštrukcia „pôvodnej“ *Knihy Jób* privádza k rôznym interpretáciám utrpenia nevinného. Kompozične sa oddeľuje prozaický rámec (úvod a záver) od hlavnej poetickej časti, ktorá sa považuje za vlastné dielo autora *Knihy Jób*. Na základe literárnokritickeho prístupu napríklad vieme, že reči Elíhú působia nepôvodne, pretože Elíhú nie je spomenutý ani na začiatku knihy, ani neskôr v celej knihe. Dozvedáme sa, že aj teofánia, či zvláštna Božia reč na konci knihy sa nevzťahuje k Jóbovi, ale vznikala neskorším procesom tradovania. Najnovší prehľad bádania poskytuje okolo 74 rôznych historicko-kritických riešení interpretácie. Napriek množstvu hypotéz sa tým ale nerieši rozhodujúci problém, ktorý v *Knihe Jób* znie s takou silou a neodolateľnosťou, že po nej siahneme všetci bez ohľadu na historicitu či roztrieštenosť jednotlivých kapitol. Právom ju teda môžeme zaradiť medzi „klasiku“ svetovej literatúry so svojou iróniou, nečakanými zvratmi, požiadavkami, nepresvedčivými vysvetleniami, nerozriešeným napätím vyjadrujúcim túžbu človeka po Božom poriadku, ktorý sice nezodpovedá nášmu očakávaniu, ale nikdy nie je úplne zadusený zmltkami života.

Jóbov zápas viery prechádza od zbožného trpiteľa v prozaickej časti do nespútaného rebela v poetickej časti a odzrkadľuje tak premenu viery v snahe o pochopenie utrpenia. Jóbova rozpoltenosť v rozhovoroch s priateľmi nevedie k nijakému výsledku, ale zasahuje rovnako silno ako Dostojevského obvinenie Boha Ivanom Karamazovom: prečo Boh dopúšťa utrpenie nevinných ľudí? Jóbovým slovám sa dá totiž veriť, na rozdiel od chladných slov jeho priateľov, ktorí ho prišli utešiť a namiesto toho ponúkli len mudrovanie a neempatickosť voči utrpeniu človeka. „Lež na čo mieri vaša výčitka? / Či večne mienite mi slová vycítať? / Do vetra zneje reč biedneho zúfalca? / Aj o siroty by ste žrebovali / a predali by ste aj svojho priateľa / ...A preto nebudem už krotiť svoje

ústa, / vravieť chcem v úzkosti ducha / a budem žalovať so zatrpknutou dušou.“ Zasiahnutý utrpením obviňuje aj samého Boha: „Som nevinný a o dušu sa nestarám, / pohrdam svojím životom. / Preto si myslím: Všetko jedno je, / nevinnému i vinnému On pripravuje koniec. / Keď usmrcuje náhle Jeho bič, / On zo zúfalstva nevinných sa vysmieva. / ... nuž, vedzte, že Boh ukrivdil mi sám, / že On ma svojou sieťou obtočil. / Ja kričím: Násilie! No nemám odpovede; / o pomoc volám, ale práva niet.“

Obrazy sa striedajú, námety sa vracajú, slová opakujú. Jób trvá na svojej nevine, jeho priatelia v tom vidia „zotrvanie vo vzbure“. Zdanlivo sa celá poetická časť akoby točila dookola bez postupu, ale Jóbova dráma ukazuje skutočnosť zápasu viery, ktorý sa nedá vybojovať jednorazovo a vyriešiť raz navždy. Nadčasové poslanstvo tejto knihy je ukryté aj v tom, že *Kniha Jób* nehľadá žiadnu morálku, žiadne dogmy, len podhaľuje podstatu ľudskej existencie voči svetu, iným ľuďom i Tomu, kto je „nad svetom“. Preto ju niektorí považujú za ateistickú knihu, no v Jóbovi je všetko, len nie ľahostajnosť a vyrovnaná istota o neexistencii Boha. Ako píše Jaroslava Blažková v jednej zo svojich poviedok o človeku, ktorý už nevládze uniesť „priežračne prázdnu krajinu, plochy čírych vôd a bezhraničné nebo, ku ktorému kričí horšie ako Jób, pretože Jób pri všetkých svojich ranách vedel naito, že Jehova tam hore je a dobre počuje jeho silácky artikulované nadávky“.

Bohatstvo literárne objasňujúcich i zatemňujúcich stvárnení jóbovskej problematiky nie je možné na tomto mieste plne doceniť, ale práve preto je dôležité vráť sa k textu, ktorý je za to zodpovedný. Už na prelome šesťdesiatych a sedemdesiatych rokov sa vo vydavateľstve Tatran pripravovalo slovenské vydanie *Knihy Jób*, ktoré však bolo politickým tlakom zastavené. Reprezentatívna publikácia vychádza pri príležitosti 60. výročia založenia vydavateľstva v grafickej úprave Evy Kovačevičovej-Fudala s ilustráciami Igora Piačku a v prebásnení Viliama Turčányho, vďaka ktorým poslanstvo knihy čitateľa priamo vtáhuje do hĺbky slov.

Ivana Kaduková-Adamcová

ZRKADLÍME

„Ideálne je, ak autor trpí, je bez peňazí a nepozná úspech, vtedy ho budú mať radi.“

Viliam Klimáček, 21. 11. 2007
www.izurnal.sk

KDE BOLO

- Malokarpatské osvetové stredisko v Modre – prezentácia knihy Fedora MALÍKA *100 najlepších slovenských vín 2007* – 16. novembra
- Casinos Slovakia v bratislavskej Redute – prezentácia knihy Pavla DVOŘÁKA *Druhá kniha o Bratislave* – 21. novembra
- Štúdio L + S v Bratislave – prezentácia knihy rozhovorov Jána ŠTRASSERA s Mariánom LABUDOM *Herc je vždy na očiach* a knihy Milana LASICU *Bodka* – 21. novembra
- Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave – prezentácia básnickej zbierky Milana JEDLIČKU *Soliloquium* – 22. novembra
- Kníhkupectvo Panta rhei v bratislavskom Auparku – prezentácia kuchárskej knihy Igora BUKOVSKÉHO *Hneď to bude!* – 22. novembra
- Cinefil Verita v Košiciach – spomienkový večer k nedožitým 67. narodeninám Vojtecha KONDRÓTA – 25. novembra
- Divadlo Jána Palárika v Trnave – slávnostný program pri príležitosti 80. výročia Knižnice Juraja Fándlyho v Trnave – 28. novembra
- Reštaurácia Kriváň v Bratislave – prezentácia knihy Petry NAGYOVEJ-DŽERENGOVEJ *Nepýtaj sa, kde som* – 29. novembra
- Veľvyslanectvo Chorvátskej republiky v Bratislave – prezentácia prekladu knihy Sanja NIKČEVIĆA *Nová európska dráma alebo Veľký podvod* – 29. novembra
- Francúzsky inštitút v Bratislave – prezentácia prekladu knihy francúzskeho spisovateľa Philippe SELLERSA *Ženy* – 30. novembra
- Univerzitná knižnica v Bratislave – výstava Vedecké publikácie SAV 2005–2006 – do 1. decembra

KDE BUDE

- Univerzitná knižnica v Bratislave – vernisáž výstavy Ladislav Hanus (1907–1994) – 6. decembra o 16.00
- Křišťálová čajovna, Praha 4-Chodov – prezentácia knihy Stanislava HÁBERA a Zuzany VOZNIČOVEJ *Dva tóny* – 7. decembra o 19.00
- Primaciálny palác v Bratislave – predajná výstava katolíckych kníh – od 6. do 22. decembra
- Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave – prezentácia knižky *Môj anjel sa vie biť* a stretnutie s jej autormi: spisovateľom Romanom BRATOM a ilustrátorom Miroslavom REGITKOM – 10. decembra o 10.00 a o 12.30
- Klub slovenských spisovateľov v Bratislave – autorské čítanie Anity TEŠOVIČOVEJ – 10. decembra o 15.00
- Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave – prezentácia knižky *Zachovanie rodu* autora Ladislava ŠMIDÁKA – 12. decembra o 17.30
- Gréckokatolícke pastoračné centrum mládeže v Prešove – predajná výstava katolíckych kníh – od 12. do 19. decembra
- Slovenské národné literárne múzeum SNK v Martine – výstava o exilovom autorovi, pedagógovi a vydavateľovi Jánovi OKÁLOVI – do 19. januára

Príbeh osudovej, jedinečnej lásky *Muž môjho života* nadväzuje na mimoriadne úspešnú knihu *Elixír môjho života*, ktorej sa predalo vyše 14 tisíc exemplárov. Na základe výpovedí a spomienok 101-ročnej herečky a astrologičky Vilmy Jamnickej obe knihy napísala Marika Studeničová. *Muž môjho života* je výpoveďou o vášni, bolesti a odpúšťaní. Vilma Jamnická svojho Janička miluje až za hrob. Verí, že sa stretnú v ďalšom živote. Krstilo sa fúknutím do labutieho pierka, lebo „život nie je peričko“. Vilma Jamnická vyslovila aj želanie, aby napriek tomu, že život nie je ľahký, nikto z neho nechcel predčasne odísť pre nejakú horkosť.

Foto Peter Procházka

ÚSL SAV otvoril dvere

Ústav svetovej literatúry SAV počas novembrového dňa otvorených dverí predstavil aj svoju publikačnú činnosť. Z monografií to bola kultúrohistorická práca Adama Bžocha *Psychoanalýza na periférii* (Kalligram 2007), ktorá spracúva recepciu psychoanalýzy v rozličných oblastiach slovenskej kultúry a vied od roku 1918 do 70. rokov 20. storočia. Rekonštruje dobové diskusie o psychoanalýze a o tzv. freudizme, pričom odhaľuje príčiny slabej aproprácie psychoanalytického kultúrneho dedičstva na Slovensku. Ďalej monografia Evy Maliti-Fraňovej *Tabuizovaná prekladateľka Zora Jesenská* (Veda 2007, pisali sme o nej v KR 9/2007 a 18/2007) a práca Romana Mikuláša *Predpoklady a formy recepcie* (Veda 2007) venovaná literatúre z hľadiska fenoménu recepcie. Na tvorbe Petra Handkeho autor aplikuje model výskumu, ktorý vznikol integráciou funkcionálno-historického modelu Wolfganga Isera a štrukturalisticko-semiotického modelu Rolanda Barthesa. Kniha sa venuje aj problému metatextového čítania. Je určená vedeckému akademickému publiku.

V publikačnej činnosti ústavu majú významné miesto zborníky. Výstupom z medzinárodnej vedeckej konferencie z r. 2006, ktorá sa venovala predovšetkým dvom tematickým okruhom: *Premeny estetického kánonu* a *Koncepcia literárnych dejín* je zborník *Kontinuita a diskontinuita vývinového procesu poézie, prózy a drámy* (Ed.: S. Pašteková, D. Podmaková, Veda 2007). V centre výskumného záujmu rezonujú otázky prekonávania tradície v umeleckej literatúre, ako aj analogické javy a stabilné prvky umeleckého pohybu. Je určený širšej akademickej verejnosti.

Zborník štúdií slovenských autorov *Myslenie o preklade* (Ed.: L. Vajdová, Kalligram 2007) o preklade a prekladaní v iných kultúrach (napr. v belgickej, holandskej, anglickej, izraelskej, nemeckej, americkej, ruskej), zoznamuje slovenskú čitateľskú verejnosť so zahraničnými školami prekladu.

Slovník ruskej literatúry (Veda 2007) je výsledkom práce kolektívu autorov pod vedením O. Kovačičovej. Obsahuje 550 hesiel spisovateľov ruskej literatúry 11. až 20. storočia, textov anonymných autorov (stredoveká literatúra) a tiež vecných hesiel zameraných na špecifické fenomény ruského literárneho života. Súčasťou slovníka je *Stručný náčrt dejín ruskej literatúry*. Ide o prvý kompletný slovník inonárodnej literatúry určený širšej verejnosti. Okrem bibliografických údajov, sekundárnej literatúry a prameňov obsahuje aj cenný internetový adresár.

Časopis *Slovak Review of World Literature Research* vychádza dvakrát ročne, ale tento rok je výnimkou, vyšlo totiž aj osobitné frankofónne zamerané vydanie *Literatúra a spravodlivosť... spravodlivosť a literatúra*. Prináša príspevky francúzskych a slovenských literárnych vedcov, ktorí spoločne uvažujú o postavení spisovateľa vo vzťahu k fenoménu spravodlivosti, cenzúry a iným represívnym prejavom moci v spoločnosti. *Slovak Review 1/2007* prináša príspevky z medzinárodnej konferencie venovanej W. Benjaminovi. V jedenástich príspevkoch sa autori vyslovujú k problému estetickej validity umeleckého diela vo vzťahu k technickému pokroku a sociálnym zmenám, ako aj k otázke mediácie umeleckého diela. *Slovak Review 2/2007* ponúka state domácich i zahraničných vedcov, ktorí sa pokúšajú otvárať literárnu vedu novým prístupom: interdisciplinárne, konštruktivistické etike, kognitívnym vedám, sociológii, ako aj ďalším otázkam.

Popoludní sa konala prezentácia translatologických a prekladateľských aktivít ústavu. Úvodnú prednášku z oblasti teórie a dejín prekladu *Translatologický výskum na pôde ÚSL SAV* predniesla Mária Kusá. S prednáškou *Poznámky k prekladu literárnej teórie – odborný preklad* – vystúpila Jana Truhlářová. Sústredila sa v nej na preklad Compagnonovej práce *Démon teórie*.

Deň otvorených dverí na Ústave svetovej literatúry SAV bol príležitosťou na prehĺbenie komunikácie širšej verejnosti a odbornej akademickej komunity. Tí, čo sa na ňom zúčastnili, utvrdili sa v presvedčení, že kultivovanie spoločenského vedomia, estetického čítania a literárneho vkusu je prinajmenšom na najbližšie obdobie v dobrých rukách.

Michaela Geisbacherová

Nevyužitie myšlienky

Časy, keď každý bude sám sebe hovorcom, sú zrejme nenávratne preč.

35 rokov Knižnice Ružinov

Pod gesciou starostu MČ Bratislava – Ružinov Ing. Slavomíra Drozda si pripomenula knižnica tejto bratislavskej mestskej časti 35. výročie svojho vzniku. S kyticou gratulácií prišli zástupcovia Spolku slovenských knihovníkov, Slovenskej asociácie knižníc, partnerských a spolupracujúcich knižníc, v ktorých ocenili prínos Knižnice Ružinov k rozvoju knihovníctva, jej vynachádzavosť pri organizovaní podujatí, nebojnosť pri experimentovaní, tvorivý prístup k riešeniu problémov a obetavosť pri organizácii spolkového života v rámci kraja i vydávaní periodika *Občasník*. Slovo uznania spolu s príjemným finančným prekvapením sa knižnici dostalo aj od starostu, ktorý si zaspoínal aj na svoju čitateľskú mladosť v jednej z pobočiek knižnice.

Jubileum si knižnica pripomenula predovšetkým pracovne. Riaditeľka knižnice PhDr. Darina Horáková vo svojom vystúpení *35-ročné straty a nálezy* načrela do minulosti, naznačila perspektívy a zdôraznila význam každého čitateľa. Upozornila na klesajúcu prestíž knižnickej

profesie z hľadiska práce vo verejných knižniciach, vysoký priemerný vek pracovníkov, nezaujím absolventov stredných a vysokých knihovníckych škôl o prácu v odbore vzhľadom na nízke finančné ohodnotenie. Na túto tému nadviazali ďalšie príspevky, ktoré boli súčasťou seminára o postavení a imidži knihovníka. Osobnostný a vzdelanostný profil knihovníka verejnej knižnice predstavila PhDr. Elena Sakálová v referáte *Som knihovník, kto je viac?* Lesk a biedu knižnickej profesie priblížila PhDr. Judita Kopáčiková. O knižnickej práci so zrakovo postihnutými čitateľmi informovala PhDr. Ludmila Bokníková a o špecifikách pezijskej Malokarpatskej knižnice ako regionálnej knižnice s krajskou pôsobnosťou v Bratislavskom kraji prítomným porozprávala Mgr. Anna Gašparovičová.

Priestor na výmenu názorov účastníci podujatia využili, a tak jubileum nebolo len slávnostným bilancovaním, ale plodným pracovným stretnutím, aké by nemalo na podobných podujatiach chýbať.

Lýdia Čelková

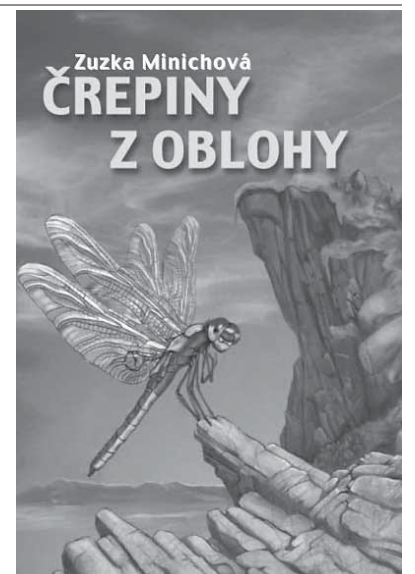
Stratené slovenské poklady 2.

Za knihu *Stratené slovenské poklady 1 (Osudy umeleckých pamiatok šľachty a panovníkov)* získal Milan Vároš Cenu Klubu spisovateľov literatúry faktu, Cenu Literárneho fondu za vedeckú a odbornú literatúru, medzinárodnú Cenu E. E. Kische a Vianočnú cenu Maticy slovenskej. *Stratené slovenské poklady 2. Osudy našich umeleckých diel a pamiatok (najmä v maďarských múzeách a galériách)* sú samostatným pokračovaním tohto diela. Ide o napínavé, miestami

až dobrodružné, ale pričasto trpkosmutné rozprávania o osudoch našich umeleckých diel, ktoré „sa stratili“, predali alebo čudodne klukatými cestami premiestili do zahraničných múzeí a galérií alebo súkromných zbierok. Slávnostná prezentácia knižnej novinky sa konala v novembri v nabitom bratislavskom klube spisovateľov za prítomnosti autora, riaditeľa Vydavateľstva Maticy slovenskej Stanislava Muntága a predsedu MS Jozefa Markuša.

Črepiny z oblohy

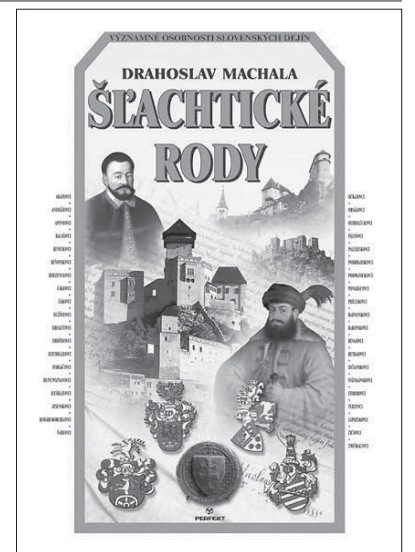
Zuzka Minichová-Stožická (1982) debutovala na prelome tisícročí na stránkach časopisu *Fantázia*. Odvtedy získala viacero finálových umiestnení v prestížnych súťažiach žánra literárnej fantastiky – Cena Gustáva Reussa, Cena Karla Čapka, Ikaros, Cena Fantázie. Ako členka literárneho tria Triéder sa s Viliamom Búrom a Antonom Stiffelom stala spoluautorkou antológie *Mozaika rôzno-bežných ciest* (2001). Vyštudovala zoológiu a momentálne pracuje na Neuroimunologickom ústave SAV. Biologické témy si požičiava aj do svojich próz. V Minichovej textoch – akokoľvek to bude znieť otrepane – slová nie sú transparentom pre osvetu a vedecký pokrok, ani náplňou vedeckého manuálu, ide v nich predovšetkým o živého tvora (nie,

nemusí to byť človek) s jeho radosťami i smútkami. Knižný debut *Črepiny z oblohy* obsahuje 10 poviedok a vychádza vo Vydavateľstve SSS.

Šľachtické rody

Vydavateľstvo Perfekt v známej edícii *Významné osobnosti slovenských dejín* opäť ponúka novú publikáciu, tentokrát z prostredia histórie šľachtických rodov. Drahoslav Machala v knihe *Šľachtické rody* objavuje známe i menej známe osobnosti slovenských šľachtických rodov a osvetľuje ich nemalý zástoj v dejinách Uhorska. Autor polemizuje aj so zaužívaným názorom, že Slováci nemali svoju šľachtu, že sú „plebejským národom“. Poznanie dejín slovenského národa nás presvedča o opaku a táto kniha je svedectvom o tých, ktorí svojou činnosťou a významným postavením či službou vlasti sa zapísali do našich dejín.

Søren Kierkegaard: Bud' – Alebo

Bratislava, Kalligram 2007
Preklad Milan Žitný

Søren Aabye Kierkegaard (1813 – 1855) patrí k najvýznamnejším dánskym spisovateľom a filozofom. Bolo by však chybou jeho dielo zužovať len na filozofiu a literárne ambície, svojou intelektuálnou šírkou totiž prekračuje hranice psychológie, teológie či literárnej kritiky. Rozhodne však svojím vysoko prínosným dielom patril k najsarkastickejším spoločenským kritikom doby a priestoru, v ktorých žil a oprávnené si vyslúžil označenie „otec existencializmu“. U málokterých filozofov môžeme hľadať také tesné puto medzi ich životom a dielom, ako práve u Kierkegarda. Patril k najväčším kritikom heglovského dialektického spôsobu myslenia, ktoré svojimi abstrakciami rozptyľuje myseľ človeka a odpúta ho od problémov každodenného života – jeho existencie. Cieľom jeho filozofie bol akýsi apel na ľudí, aby upriamili pozornosť na svoje pôvodné zdroje a prijali zodpovednosť za existenciálnu voľbu, pred ktorou sa neustále ocitajú. Odtiaľ pramení aj názov jeho síce útleho, no o to vplyvnejšieho diela: *Bud' – Alebo*. Veľkým vzorom pre Kierkegarda bol Sokrates, ktorého ironia podryvala autoritu a sebavedomú istotu ľudí. A prostredníctvom pochybností, ktoré v nich vyvolal, ich chcel prinútiť uvažovať o veciach novým, a zrejme aj hlbším spôsobom. Aj Kierkegardov jazyk sa vyznačuje satirou, paródiou a miestami až sarkazmom. Svojich súčasníkov často vyvádza z miery a tak niet divu, že medzi ním a spoločnosťou narastala čoraz väčšia priepasť, čo ho ešte viac sužovalo a prehlbovalo jeho depresie. Kierkegaard nebol len kritikom doby, ale aj originálnym mysliteľom. Pokúsil sa o sformulovanie vízie harmonickej osobnosti. Podľa neho človek prechádza tromi stupňami akejsi sociálnej evolúcie. Pôvodné estetické nahliadanie na svet strieda etický postoj k nemu a vyvrcholením je náboženské alebo teologické štádium, v ktorom človek hľadá a nachádza vzťah k Bohu. Ozdobou 800-stranového výberu Kierkegardových úvah je aj bravúrny preklad Milana Žitného.

Richard Cedzo

Biblica. Biblický atlas

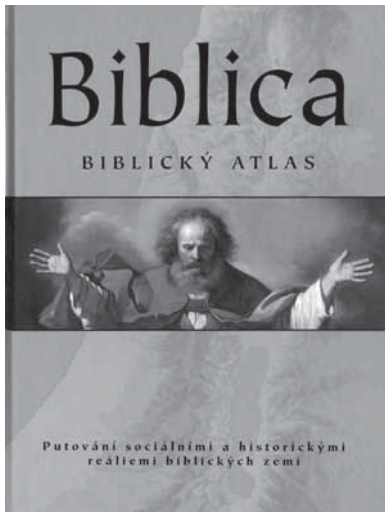
Praha, Fortuna Libri 2007. Editor Barry J. Beitzel

Redakciou Knižnej revue, chvala-bohu, už prebehli tisícky kníh – niektoré sa mihli, iné preklusali, iné so vztyčenou hlavou pochodovali, a boli aj také, s dôstojným pomalým krokom, monumentálne a unikátne. Zvlášť vianočný čas je charakteristický výpravnými, štedrejšími publikáciami, ktoré si aj od čitateľa vyžadujú dávku štedrosti, ale zväčša sa to vyplatí, lebo takéto publikácie len tak ľahko nezájdu, alebo len tak ľahko znovu nevykuknú kdesi v antikvariáte; sú to celoživotné trvalky, človek k nim môže mať vzťah ako k obľúbenému kusu nábytku svojho vnútorného priestoru. Zaiste však grafická krása takýchto kníh patrí k ozdobám aj toho vonkajšieho a bolo by škoda hrať len na rub mince a povýšiť text nad líc, nad ostatné zložky knihy. Už pri prvom listovaní encyklopedicky komponovanými stranami sa nás zmocňuje pocit, akoby sme vchádzali do netušenej izby, na vrchné, hádam nadľudské poschodie, pocit vznešenosti a nadčasovosti, veď dokáže strhnúť, ohúriť a nadchnúť dokumentárnymi a umeleckými fotografiami, vyprovokovať záujem mapami a výrezmi máp i spresňujúcimi tabuľkami, vrajeť osobitou rečou ilustrácií a reprodukcií diel svetového výtvarníctva, sochárstva a svetovej architektúry. Človek môže žasnúť, ako už na prvý pohľad je naša planéta preniknutá nábožnosťou vyplývajúcou z knihy, podľa ktorej sa vlastne volajú všetky knihy...

Medzi skvosty posledného obdobia knižnej ponuky, medzi knihy nekaždodenné patrí aj veľkoformátová, plnofarebná, šesťostranová *Biblica* s podtitulom *Putování sociálními a historickými realitami biblických zemí* a s množstvom superlatívnych prívlastkov, ktoré pekne v sebe zhromažďuje na zadnej strane obálky: *Nejdokonalejší a nejuplněnější současný průvodce Biblií* (predajná cena sa pohybuje do 3000 Sk).

Spojenie aktuálnych sviatkov s knihou kníh by malo byť v našich stredo-európskych končinách nielen dobrým zvykom, ale občerstvujúcim zvykom, prameňom nezabúdania, nového sebaobjavenia a duševnej radosť. Miliómy z nás vytrhla z bytostného stereotypu, dala zmysel tam, kde nebolo nič – v jej mene sa hýbu dejiny a stala sa večnou inšpirátorkou kultúry. *Biblica* je sprievodcom reáliami Biblie. Spolu s teologickým, religionistickým výkladom biblických a náboženských pojmov si kladie za cieľ cez archeologické bádanie sprostredkovať faktografický opis,

teda uchopiteľný rámec histórie a topografie, v ktorom sa odohrávali udalosti medzi nebom a zemou. Pre samu Bibliu má táto kniha funkciu kotvy: ukotvuje rozprávanie Svätého písma, čím asi mnohým čitateľom Biblie, aj tým skalným, odokryva dosiaľ neakceptované dimenzie, lebo zväčša po nej siahajú z vnútorných pohnutí, nevedomajúc si zámerie jej skutočnosti. Pričom užitočne, práve prečítanie vedeckej paralely k príbehom, výrokom a podobstvám svätého textu obohätí jeho vnímanie či kontempláciu, presvedčí, že dejiny Boha v ľudstve nevisia vo vzduchu za plotom na konci sve-

ta, ale že sú to aj naše dejiny v identifikovateľných zemepisných šírkach. Lenže napriek všetkému ľudskému, toto územie je tajomné, nepreskúmateľné a symbolické – všimnime si napríklad zvláštnu zrodu počtu autorov, vedcov a bádateľov, z celého sveta s počtom novozákonných kníh (27). Kto to vlastne hovorí takouto rečou?

Osem nosných kapitol zahŕňa putovanie v čase a priestore, od prvej knihy Starého zákona Genézis po poslednú knihu Nového zákona, Zjavenie svätého Jána, známe ako Apokalypsa. Trvá zhruba 1500 rokov, ale tematicky, z pohľadu výskumu, sa viaže k javom a udalostiam desaťtisíc rokov starým (k paleolitu); nuž a z pohľadu moderných metód, využitých pri výskume a reflexii napätých vzťahov Židov a Arabov, sa čas putovania predlžuje aj smerom k súčasnosti o ďalších dvetisíc rokov.

Prvá kapitola s názvom *Geografie a historie biblických zemí* podáva exaktnú charakteristiku prírodných podmienok v prostredí biblických krajín (Blízky východ, oblasť stredomoria, Egypt, Sinajský polostrov), či mapového zobrazenia, klímy, alebo

pôdy a vegetácie; taktiež odhaľuje históriu týchto oblastí až od staroveku.

Druhá kapitola je zároveň prvou, ktorá priamo súvisí s knihami Biblie (*Genesis a doba patriarchů*). Dozvieme sa tu lokalizáciu rajskej záhrady, aj to, že podľa jednej pobiblickej tradície najväčšieho starozákonného proroka Mojžiša pochovali anjeli...

Nasledujúce štyri kapitoly (*Soudcové, Králové, Proroci a spravedliví, Dobyť království*) tvoria jedinečnú mozaiku prerozprávania a komentárov starozákonných kníh, historických, prorockých a vyučujúcich, prerozprávania o vyhnanstve izraelského ľudu, o putovaní do zeme oplývajúcej mliekom a medom, ktorú Boh sľúbil Abrahámovmu potomstvu s množstvom epizód, divokých a búrlivých situácií z egyptského a babylonského zajatia. Dozvedáme sa, že Samson mohol vlastnou silou naozaj zboriť chrám narušením stability jeho pilierov. Na strane 305 nás môže udiviť atmosféra maľby zobrazujúcej posledného z tzv. veľkých prorokov, Daniela, spútaného a v pokojnom postoji pred siedmimi rozzúrenými levmi. Kapitola *Dobyť království* rozoberá históriu vzostupov a pádov Izraelského kráľovstva, budovania chrámov na Chrámovej hore v Jeruzaleme, prvýkrát Šalamúnom a druhý na troskách prvého Zerubábelom a Jéšuum, až po nadvládu Rimanov a kráľa Herodesa. Tým nás vedie už do čias Nového zákona spracovaných v dvoch posledných kapitolách: *Život Ježíše Nazaretského a Šíření slova* s centrálnym dejinno-spirituálnym motívom života, verejného účinkovania, utrpenia, smrti a zmŕtvychvstania Ježíša Krista s podrobnou rekonštrukciou kľúčových momentov, ako boli zárazy, uzdravenia, vznikresenie Lazára a, samozrejme, posledná večera. Dozvedáme sa, že Ježiš sa narodil v 6. – 7. roku pred tým, než začíname počítať letopočet, teda pred Kristom; roztrhnutie chrámovej opony bezprostredne po Ježišovej smrti zas symbolizuje, že spása je prístupná všetkým... V poslednej kapitole ústredné miesto patrí sv. Pavlovi a apoštolským aktivitám; končí sa interpretáciou Apokalypsy, v ktorej figuruje to, čo bolo na začiatku Biblie, teda vízia raja, tentoraz síce druhého, ale večného.

Kniha *Biblica* predstavuje fascinujúcu prehliadku, textovo-obrazový film, montáž faktov a umenia, zaujímavú referenciu o ploche, na ktorej sa stretáva ľudstvo s Bohom.

Radoslav Matejov

BIBLIOGLOSÁR

Barbara Taylor Bradfordová
DYNASTIA

Bratislava,
Slovenský spisovateľ 2007
Preklad Mária Kočanová
Rozsiahly román sa odohráva začiatkom 20. storočia v Anglicku. Pokojný život rodu Deravenelovcov naruší tragická smrť hlavy rodiny, syna a ďalších blízkych príbuzných, ktorí zahynuli pri požiari. 18-ročný Edward pochopil, že namiesto štúdia musí zaujať otcovo miesto vo firme. Boj o znovu oživenie firmy si vyžiadalo Edwardovo nemalé pracovné vypätie, odhodlanie a najmä vytrvalosť. Napriek tomu, že jeho manželstvo so žiarlivou a ctižiadostivou Elizabeth nie je šťastné, usiluje sa finančne zabezpečiť matku a súrodencov i ďalších z rodiny, avšak túžba po moci a bohatstve zmení hodnotu vzájomných vzťahov.

Joe Fieldingová
CESTA ŠIALENEJ RIEKY
Bratislava, Ikar 2007

Preklad Tamara Chovanová
Ralph Fisher bol rok vo väzení, rozhodol sa, že nájde svoju bývalú manželku, ktorá sa pričínila o jeho uväznenie. Hneď prvý večer na slobode vymánil od žieniny priateľky novú adresu v Ohaiu a bez milosti ju zabil. Vypracoval si plán pomsty. Na splnenie svojho cieľa využil zoznámenie so sklamanou Jamie Kelloggovou, ktorú presvedčil, aby zanechala prácu, ktorá ju nezaťažuje. Výlet z Floridy do Ohaiu nebol jednoduchý a Jamie sa presvedčila, že milý, pozorný a nežný Ralph má aj druhú, krutú a násilnícku tvár, tvár brutality a smrti...

-lč-

Yveta Kloptová
YVET
Martin, Literárny klub
Mädokýš 2006

Yveta Kloptová bola ocenená v rôznych literárnych súťažiach. V jej domovskom klube vyšiel debut s 29 básňami s tematikou intímnych vzťahov, reflexie materstva, ukotvenia v rodinnom zázemí spracúvanou imaginatívne i so zmyslom pre realitu, citlivo, ľudsky. Poetka odpovedá na otázky, ktoré si položila sama pri hľadaní istôt, postojov i objavovaní pocitov vlastnej generácie. Jej odpovede sa nepotkávajú o romantizujúcu predstavivosť. Svieža obraznosť zachytáva rozľahlosť osobného prežívania. Kloptová tiež stvárňuje sociálne témy: s nadhľadom a jemnou iróniou. Básnický jazyk sa vymyka z konvenčného rámca. Každý obraz je originálny. Aj v ľubostných básňach nachádzame aktívny postoj, lyrický subjekt neskladá ženské zbrane – ako čítame vo veršoch Ringu: „padnúť na kolená, / aby som mohla vstať a striasť všetok svoj pot / aj sentimentálny pohľad, / keď vidím, ako sa prezliekaš do inej“. Autorka v náznakoch vyslovuje dôležité, chrľí oheň, ktorý nás zohrieva nádejou, že o jej poézii budeme počuť ešte veľa dobrého.

-Hana Košková-

KNIHA ROKA 2007 Stav k 29. novembru

KNIHA ROKA

	Počet hlasov
1. P. Bilý: Don Giovanni – Slovenský spisovateľ	33
2. M. Rúfus: Vernosť – Slovenský spisovateľ	14
3. K. Peteraj: Čo sa šepťá dievčatám – Ikar	13
3. P. Nagyová-Džerengová: Pozri sa na seba – Ikar	13
4. P. Holka: Modrý anjel – Ikar	11

DEBUT ROKA

1. M. Solčanská: Aprílové dievča – Ikar	24
2. P. Tomašovič: Nič v krajine nikoho – Spolok sv. Vojtecha	11
3. A. Lackovičová: Mój šupák Karol – Ikar	7
4. R. Sidor: Prvá kniha – OZ Slniečkovo	6
5. Z. Šulajová: Džínsový denník – Slovenský spisovateľ	5

VYDAVATEĽSTVO ROKA

1. Ikar	55
2. Slovenský spisovateľ	35
3. Aspekt	17
4. Vydavateľstvo Slovart	11
5. Nebojsa	8

ANKETOVÝ LÍSTOK - KNIHA ROKA 2007

KNIŽNÁ REVUE

1. Na knihu roka navrhujem:

(autor; názov, vydavateľstvo)

2. Za debut roka navrhujem:

(autor; názov, vydavateľstvo)

3. Za vydavateľstvo roka navrhujem:

Meno a adresa odosielateľa:

(podpis)

Svoje hlasy do ankety KNIHA ROKA 2007 posielajte na anketových lístkoch, NIE NA XEROXOVÝCH KÓPIÁCH. Platné sú anketové lístky obsahujúce aspoň jednu odpoveď na jednu anketovú otázku, ktoré majú čitateľnú adresu odosielateľa s PSČ a vlastnoručným podpisom. Hlasy posielajte len knihám, ktoré vyšli v roku 2007. Uzávierka ankety je 15. marca 2008.

Viera Prokešová: Vanilka

Piata pôvodná básnická zbierka autorky, ak nerátame výber z jej veršov *Ihla*, ktorý vyšiel v roku 2005. Autorka si ako vždy všima detaily, ktoré robia život znesiteľným i nie, okrášľujú ho i zosmutňujú. Básne sa dajú čítať ako záznam jej dňa, nepokojného, splývavého, len naoko oddeleného od noci. Kniha *Vanilka* s ilustráciami Viery Kraicovej vychádza vo vydavateľstve Petrus.

O čo ide

Nemusím vedieť, o čo ide, keď sedí predklonený a chvíľu mlčí. Ticho sa zarezáva do krvi, štípe, vieš ho narušiť iba pohybom, gestom, slová sú prikryté a vyšívané dečka, ktorá ich chráni, akoby bola mokrá, od slz, od potu? Ochorel.

Dni u mamy

Dni u mamy sú pekné: zavrieš sa v zadnej izbe a robíš, sem-tam mamu zbadáš na loggii, trhá burinu medzi letníkmi, kontroluje trvalky, polieva. Večer vyjdeš, rozprávate sa, tiene na stenách šuchocú, svetlo chladí ako kov, dlhá noc striehne a spánok prichytí sa ako srieň.

Ty

Turisti sa fotografujú, smejú, pijú kávu, pozerajú, ty do zeme, ako sa ženieš rannými ulicami, papiere v rukách sa ti ohýbajú, náhliš sa na električku, odkedy sa takto izoluješ, neusmievaš? Čosi sa stalo, uschol med pod pokožkou, slnko máš stále už len za chrbtom.

Nevieš

Nevieš si vybrať: otvoriť, neotvoriť? Zvonec ako skalpel, reže samotu, ktorá sa prichytila ako imelo na tvojom zadúšavom strome, dávaš jej priestor, podáva si ňa ako tenisovú loptičku, zo svojich rúk do svojich.

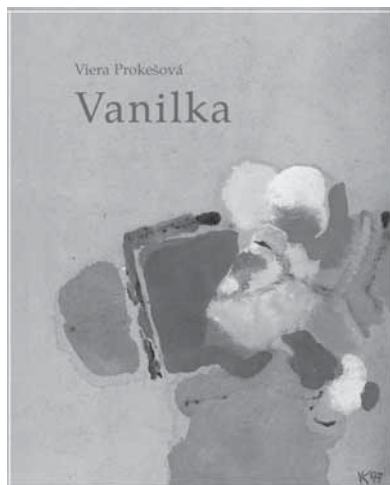
Svieca

Svieca štíhla ako prst, dlhý necht plamienka sa šklbne, izba sa trasie, steny akoby sa zatvárali, dvere zaškrípu. Vstupuješ tam, stôl sa dvíha ako hrob, okno tvrdne, náhrobný kameň.

Sviečka vždy ti ožiari mŕtve tváre; náhle v cudzej izbe zažneš svetlo, neosobné, nezúčastnené, husté ako sito.

Nič

Nič mu neprekážne, ako si všima, čo sa robí okolo, všetko zachytáva hasnúcimi očami, trpezlivou rukou, stále rovnaký, hoci tebe menia sa nálady ako farby dňa, v ktorom príde a ako prvý raz sa ňa dotkne.

Robíš chyby

Čo si zbabrala? Robíš chyby, ktoré ťažko odpustiť, načisto uzavretá aj v sebe, aj v tomto byte, ale odpovedáš na maily, táto vzdialená forma komunikácie ťa približuje ľuďom; bazén, z ktorého po klzkých priečkach vystupuješ do rovného priestoru, ktorý sa zakrátko stáva križovatkou; počkáš na zelenú?

Toto miesto

Neomrzí ťa toto miesto, stále sa vraciaš ku svojim knihám, pospíliatým izbovým rastlinám, počítaču, radšej zavretá pred svetom, ktorý v tiesnivých farbách plynie, ukrýva trne. Ružička v zabudnutej studni s dlhou utopenou stonkou.

Neporiadok

Likviduješ neporiadok v byte, veci sú na hrbe, ktorá sa hýbe, hustne, sadla by si si ku klavíru a zahrala aspoň stupnicu, niečo základné a poriadne, ale musíš poodkladať potraviny a šatstvo, všetko. Vonku zatiaľ napadol oslepnutý nočný sneh, sadol si ti na okno, traslavý ako holub.

Radosť

Radosť, ktorú si mávala, mizne, smeješ sa čoraz menej, zovreté hrdlo, čoraz tichší hlas. Neprestávaš sa báť o blízkych, hoci oni stále častejšie dávajú sa unášať hrubým a pestrým vetrom, v ktorom je všetko rovnomerné a pravidelné, často aj pripravené na úsmev.

Nestihneš

Nestihneš mu povedať o všetkom, telefón nepoužíva, a keď sa stretnete, ani si na všetko nespomenieš. Vtedy aj akoby si v hrdle mala vatu, slová ti nejdú; hodiny, v ktorých sa nevidíte, akoby tikali nad všetkým, zavrhnuté, odmietnuté, zľahka zlé.

Pôvodná tvorba

Miloš Mistrík: Jacques Copeau a jeho Starý holubník

Bratislava, Slovenská teatrologická spoločnosť vo vydavateľstve VEDA 2006

Teatrológ Miloš Mistrík sa vo svojej umenovednej knihe venuje tvorbe a objasneniu divadelných zámerov francúzskeho divadelníka Jacqua Copeaua (1879-1949). U nás – napriek jedinečnosti tejto osobnosti, rovnako významnej, akou boli pre moderné divadlo K. Stanislavský, V. Mejerhold či B. Brecht – sme dosiaľ o Copeauovom živote a diele veľa nevedeli. Po vydaní a prečítaní vyše 550 stranovej knihy *Jacques Copeau a jeho Starý holubník*, ktorá vychádza v edícii *Rozhlady* Slovenskej teatrologickej spoločnosti, sa to u záujemcov z radov teatrológov, umenovedcov či poslucháčov divadelného umenia azda napraví. Získajú prehľad o snažení významnej osobnosti francúzskeho divadla a kultúry, ale aj o stave umenia v tradičnom centre európskej kultúry – Paríži na začiatku 20. storočia, na prahu vojny, v ohnisku krízy hodnôt, dokonca s možnosťou porovnať niektoré paralely vo vývoji divadla (umenia) minulosti a dneška.

Miloš Mistrík je teatrológ, riaditeľ Kabinetu divadla a filmu SAV, jeden zo zakladateľov a pedagógov Fakulty dramatických umení Akadémie umení v Banskej Bystrici a tiež prednášateľ na parížskej francúzskej univerzite. Jeho celoživotný záujem o francúzsky jazyk a umenie sa o. i. prejavil aj v útlej, atmosférou Paríža nasýtenej prozaickej knižke *Ži v Paríži*. Spojenie autorových spisovateľských ambícií s hlbokým umenovedným poznaním a skúsenosťami z tvorby početných odborných divadelných publikácií (*Kapitoly o hereckom umení, Herecké techniky, Sto slovenských hier, Slovenská absurdná dráma, Aj dráma je len človek...*, Mistríkova vedúca úloha pri kolektívnom spracovaní a vydaní dejín nášho moderného divadla, ktoré vyšli pod názvom *Slovenské divadlo v 20. storočí*, spolupráca na francúzskej divadelnej encyklopédii a i.) sú ideálnym prepojením aj v knihe *Jacques Copeau a jeho Starý holubník*. Číta sa nielen ako odborné teatrologické dielo, ale aj ako pútavá monografia či literatúra faktu. Mistrík hodnoverne zobrazuje atmosféru Paríža v začiatkoch minulého storočia – vrátane mikroskopického pohľadu na stav a úpadok francúzskeho divadla, ktoré v tom čase preferovalo najmä bulvár, vyhovujúci vkusu rýchlo sa rozmáhajúcej buržoázno-meštiackej spoločnosti. Sám J. Copeau (ako aj jeho priatelia

a súčasníci avantgardného zmýšľania) sa spočiatku vyjadroval k stavu vtedajšieho divadla v časopisoch. Ale už v októbri 1913 založil divadlo, ktoré do roku 1943 realizovalo jeho idey reformy francúzskeho dramatického umenia. Dostalo názov Starý holubník – podľa ulice, z ktorej sa do neho vchádzalo. Podstatnejší než názov divadla je však cieľ J. Copeaua, vyjadrený v jeho projekte na obnovu francúzskeho

dramatického umenia (základné úvahy Copeaua na túto tému sú publikované v druhej časti Mistríkovej knihy). V dobových dokumentoch sa čiastočne zrkadlí aj obraz dnešného neutešeného stavu v súčasnom divadle (ba v celom umení), preto z nich citujeme aspoň úryvok:

„Tam, kde by mala výnimočná tradícia obrátiť dobré mravy, nachádzame ten istý duch priemerného rutinérstva a povrchnosti, tú istú nízkoť... všade klamstvo, kadejaká licitácia a exhibicionizmus parazitujúci na umení, ktoré melie z posledného a o ktoré dokonca už ani nikomu nejde. Všadeprítomná apatia, neporiadok, nedisciplinovanosť, nevedomosť a hlúposť, pohrdanie autorom, nenávisť ku kráse, čoraz bláznivejšia a daromnejšia tvorba, čoraz servilnejšia kritika, čoraz pomätejší vkus obecnstva – toto všetko nás rozčuľuje a poburuje.“

Svojmu blízkemu spolupracovníkovi Louisovi Jouvetovi napísal J. Copeau v jednom liste vetu: „Predovšetkým škola – rozumieš mi?“ O čo išlo? Okrem dramaturgickej očisty, vlastnej hereckej a režijnej práce, ako aj vedúcej umeleckej pozície v Starom holubníku bola preňho totiž najdôležitejšia výchova novej hereckej generácie vo vlastnej „škole“, ktorú vyprojektoval a následne zalo-

žil pri Divadle Starý holubník. V nej – a celom divadelnom snažení – išlo Copeauovi o očistenie javiska od balastu, vonkajšej iluzívnosti, vonkajších javiskových nánosov a efektov na scéne i v kostýmovej tvorbe, sústredenie sa na krásu slova, jazyka, návrat ku skutočným hodnotám francúzskej (najmä k Moliérovi) i svetovej literatúry... Napriek existenčným problémom tohto súkromného divadla to boli nielen vytýčené, ale tridsať rokov i napĺňané vysoké ideály umenia.

Kniha vznikla na základe autorovo dlhodobého a dôkladného štúdia materiálov a odkazov J. Copeaua vo Francúzsku. Je pre nás novátorská a potrebná. Veď dosiaľ boli u nás známejšie jeho žiaci a nasledovníci (Louis Jouvet, Jean-Louis Barrault, Marcel Marceau, Jean Villar) než táto významná zakladateľská osobnosť moderných divadelných dejín Francúzska...

Publikácia má tri časti: prvá sa venuje životu a umeleckej tvorbe J. Copeaua – od rodinných koreňov, cez mladé roky, až po obdobie tvorby a realizácie princípov obrodného divadelného snaženia v Starom holubníku – s úspechmi i existenčnými starosťami na francúzskej scéne a tiež v zahraničí. Podkapitolu tvorí stať o jeho nasledovníkoch.

Druhá časť obsahuje preklady najvýznamnejších textov Jacqua Copeaua – vrátane jeho listov, úvahy o Stanislavskom, postrehy umelca o zahraničných kontaktoch.

Tretiu časť Mistríkovej knihy tvorí rodostrom a chronológia života i diela J. Copeaua, súpis jeho inscenácií, poznámkový aparát, literatúra, index mien a francúzske resumé.

Kniha Miloša Mistríka je vydareným úsilím o zakotvenie Jacqua Copeaua v našom divadelnom a umenovednom myslení v jednom rozsiahlom knižnom titule. (Vo Francúzsku vyšlo dosiaľ sedem zobrazených zväzkov jeho diela). Je venovaná všetkým, ktorí s Mistríkom spolupracovali Fakultu dramatických umení Akadémie umení v Banskej Bystrici. Bez ich mimoriadneho úsilia a morálnej sily – ako píše autor – by to pred pár rokmi všetko nešlo. Cez pedagógov je však adresovaná celému novému hereckému a divadelnému pokoleniu Slovenska. S obrodnými ideálmi J. Copeaua azda aj do nášho scénického umenia zavanie očisťujúci vzduch Starého holubníka, ktorý bol starý iba pomenovaním...

Terézia Ursínyová

Turci v Uhorsku II.

Bratislava, Literárne informačné centrum 2006

Ďalší zväzok edície *Pramene k dejinám Slovenska a Slovákov* zostavili autori: Ján Adam, Anna Fundárková, Miroslav Kamenický, Annamária Kónyová, Peter Kónya a Tünde Lengyelová. Najmä editorská a prekladateľská práca Petra Kónya, ktorý bol aj zostavovateľom vyše 400-stranovej knihy, je v diele obzvlášť výrazná. Tento zväzok rozpráva zväčša o 17. storočí, o období, keď malo Slovensko strategické postavenie, ktoré ovplyvnilo ďalšie smerovanie Európy. Osmanská ríša už nebola taká silná, aby mohla získať ďalšie európske teritória, no ani Habsburgovci sa nedokázali úplne vymaniť spod jej vplyvu. Slovensko vtedy doslova držalo chrbát Európe.

Väčšina publikovaných dokumen-

tov má jedinečný charakter, neboli ani zverejnené, ani preložené a predstavujú tak významný zdroj poznania o tejto epoche našich dejín. Ako historik žurnalistiky osobitne vysoko hodnotím vôbec prvý preklad správy z najstarších novin na našom území Mercurius Veridicus ex Hungaria, hoci pre ukážku charakteru tohto periodika existujú aj lepšie články a v sprievodnom texte je niekoľko vecných chýb: noviny vznikli v roku 1705, nie 1703 a pôvodne sa volali Mercurius Hungaricus, následne Mercurius Veridicus ex Hungaria, nikdy nie Mercurius Veridicus. Okrem toho, tlačili sa predovšetkým v Levoči, len veľmi krátko v Bardejove a zmienky o Košiciach sú len dohady.

Inak sa však preložené materiály čítajú ako vzrušujúce dobrodružstvo: zápis z mestskej kroniky o návšteve Gabriela Betlena v Levoči, spomienky Františka Rákocziho II. na začiatok povstania, rozsudok prešovského krvavého súdu, dokumenty o odňatí evanjelických chrámov a násilnej rekatolizácii, správa o založení univerzity v Trnave, jedálny lístok Thurzovcov, prvé rozvody meštianskych manželstiev, poprava troch zbojníkov či priebeh poslednej morovej epidémie – to všetko a ešte oveľa viac nájdeme v tejto úžasnej kronike našej minulosti. Mať takúto knihu v knižnici je pre vzdelaného človeka takmer vlastnecká povinnosť.

Eduard Chmelár

Dospievane – čas lásky

Zuzka Šulajová: *Džínsový denník*, Bratislava, Slovenský spisovateľ 2007

Obdobie dospievania si zväčša pamätáme ako bezproblémové, s jedinou starosťou: školou. Ale nie je to úplne tak. Veď v tých časoch sme sa menili, spoznávali seba a svet, a – získavali sme prvé ľubostné skúsenosti: zamilované pohľady, prvé rande, pusa... To všetko neraz našimi životmi otriaslo a spôsobovalo nemalé problémy. Pocity mladých v čase dospievania opisuje vo svojom knižnom debute Zuzka Šulajová (1985). Rozpráva príbeh päťnásťročnej Pauly, ktorá sa rozhodla písať si denník. Má totiž hrôzu z prvého ročníka na gymnáziu a potrebuje sa vyroziť bez toho, aby ju niekto vysmial. Čitateľ v jej zápiskoch, datovaných od konca augusta, spoznáva Paulinho suseda a najlepšieho kamaráta Riša, staršiu sestru Libušu a najlepšiu kamarátku Denisu. Libuša aj Denisa sú veľmi príťažlivé a Paula si myslí, že môžu mať každého chalana. Niekedy sa pri nich dokonca necíti najlepšie, lebo ona ešte žiadneho chlapca nemala, ani sa s nikým nebojkavala. Pociť menejcennosti vyjadruje aj vnútorné presvedčenie, že jediný, komu sa páči, je jej pes Belko...

Dej sa dynamizuje, keď Paula spoznáva Rišovo kamaráta Patrika – na prvý pohľad ju očarí a zalúbi sa. Hneď na to sa začína aj školský rok s novými spolužiakmi a učiteľmi. Do jej triedy chodia krásni a milí chlapci, ale aj nezaújama-

vý knihomoľ, ktorý v nej nachádza spriaznenú dušu. Spoznáva pyšné a namyslené triedne krásavice, ale aj dobrosrdečné dievčatá, s tými sa rýchlo spriatelí. Medzi spolužiakmi sa objavujú sympatie prerastajúce do vážnejších vzťahov. Paula po celý čas akoby stála mimo záujmu chalanov, a to až dovtedy, kým do triedy neprestúpi Patrik, tajná láska. Jeho príchod zmení atmosféru a vzťahy v triede. Paula začína mať pocit, že sa o ňu zaujíma Denisin brat Lukáš, snívá však o Patrikovi. Na internete sa jej ozýva tajný čitateľ, na plese ju očarí niekto neznámy v maske kata. Z romantického príbehu vzniká napínava detektívka, v ktorej sa Paula snaží odhaliť totožnosť internetového čitateľa a kata zo školského plesu. A taktiež musí pátrať sama v sebe a nájsť odpoveď na to, či má skutočne rada Patrika alebo či necíti nič aj k Lukášovi.

Celý príbeh je postavený na spoznávaní sveta chalanov, v ktorom sa Paula cíti často stratená, neistá – vníma vášnivé citové vzplanutia, ale aj veľké sklamanie, a to ju naplnia obavami. Každopádne, pre mladé dievčatá čaká v knižkupectvách zaujímavá knižka: písaná živo, vtipne a pútavo. Dokazuje, že dospievane môže byť plné sklamaní a trapasov, ale aj šťastných okamihov, keď v dospievajúcej duši nerezonujú len hormóny, ale aj city a láska. **Filip Struhárik**

Aktuálne básnické správy

Ivan Svetko: *...už lietam*, Bratislava, Tina Svetková – Helga Svetková 2007

S menom Ivana Svetka som sa stretol prvý raz v roku 1983 na stránkach Nového slova mladých. Autor mal vtedy len 19 rokov a jeho rozhlasová hra *Mliečna cesta* vykazovala znaky vyzretosti. Vymeraný čas býva však niekedy neúprosne krutý... Zákerná choroba a smrť prerušila Svetkovu slubnú umeleckú dráhu vo veku necelých 26 rokov. Za svoj krátky život stihol neuveriteľne veľa. Vystudoval VŠMU, etabloval sa ako scenárista, režisér, autor rozhlasových hier. Po celý čas písal poéziu a predovšetkým žil s vnímavou dušou a s originálnym pohľadom na svet.

Výber z jeho básnickej tvorby zostavil a doslov napísal Lubomír Feldek. Knižka nie je, samozrejme, bežnou básnickou zbierkou. Okrem fotografií z rodinného archívu ju dopĺňajú spomienkové články Borisa Filana, Niny Hradiskej, Stana Gurku a Ruda Žakovského. Na záver sú zaradené dve básne, senzitivne retrospektívne, autorovej dcéry Tiny, ktoré z angličtiny preložil L. Feldek. Výraznou a hodnotnou zložkou knižky sú ilustrácie Albína Brunovského. Básnickú časť tvoria tri celky: *Južne od ticha alebo Ofélia*, *Neviazanosti* a *Čarodejný taxík* (v roku 1992 vyšiel vo vydavateľstve Hevi ako samostatná zbierka).

V prvej časti nachádzame básne mladíckej zaujatosti a priamociarosti. V prirodzenej zhode sa prelínajú predstavy so skutočným stavom vecí. Svetko bol básnikom prechodného a zasahujúceho okamihu, dokázal však triezvo zhodnotiť aj tie najhorúcejšie situácie. S hravou spontánnosťou mapoval príbeh jedného ľubostného vzťahu, jeho vrcholky, sklamanie, vyrovnávanie sa s rozchodom. Pre Svetka bola láska „krásna neistota“, a tým pádom aj „isté štástie“. Sú tu zachytené chvíle smútku, túlanie prázdny mestom – z tejto po-

lohy dokázal vyťažiť presné a verné postrehy: „*Prázdné byty sa zväčšujú / a telefón sa v nich ozýva beznádejne*“. Aj napriek všetkým osobným úskaliam sa vyhol lacnej sentimentalite a s ľahkosťou formuluje svoje poznatky: „*Na papieri popieram existenciu hraníc / písmen je dost. // Na papieri sme krásne sami, / čierni na bielom / jeden na druhom*“.

V cykle *Neviazanosti* prekvapí dychtivosť po poznani, ale predovšetkým po pravde, aj s rizikami. Svetkovi nebola cudzia sebaironia, vtipná pointa či groteskná absurdnosť vtedajších spoločenských pomerov. Stačí odcitovať jeho verš o obchode, „*v ktorom určite nemajú to, čo chcete*“... Obzvlášť pôsobivé sú aforistické texty, aktuálne i dnes – epigram *Vývoj* je ako vystrihnutý zo súčasnej politiky: „*Človek sa najskôr naučí chodiť. / Potom v tom chodí. / Potom dobre pochodí. / Len málokto sa naučí odchádzať*“.

V poslednej časti sa Svetko prejavil ako vnímavý, miestami sarkastický pozorovateľ navonok bezvýznamnej skutočnosti. Pod jeho drobnohľadom však nadobudla naliehavosť a závažnejší rozmer: Nachádzame tu bratislavské reálie, minulé i súčasné, letný Senec a pražskú vináreň U konvice. Verše z vojenského sústredenia parodicky akcentujú nezmyselnosť výcvikového drilu. V záverečnej básni *Pád je len tie niekde inde* čítame mrazivú predtuchu: „*A Ikarovi stratil sa život, / mne dych a predposledná veta, / (pretože už nepíšem, otec, už lietam)*“.

Básnické správy Ivana Svetka vydávajú cenné svedectvo nielen o vnútornom pociťovaní sveta, ale aj o dobe a jej dramatických súvislostiach – čím zároveň zdôrazňujú dôležitosť pamäti, ktorá v sebe nesie rozptýlenú bolesť, ale najmä nádej. **Miroslav Brück**

Rodinná sága Kevelyovcov

Mona Salamon: *Ty moja kolísočka, Šaľa, VI. nákladom 2007*

Hoci sa to na prvý pohľad nezdá, autorka Mona Salamon, ktorá sa podujala na akýsi viacgeneračný opis, či dokonca až na ságu, sa možno až nechtiac niektorými svojimi prvkami zaradila do realistickej vetvy postmoderných autorov. Typický je príklad prekvapivých paradoxov, keď sa na jednej strane dozvieme, že Agáta padla do osídlení Imricha, ale takmer vzápätí, či o stranu ďalej sa čitateľ prekvapí, keď vlastne chudákom a znevažovaným členom v manželskej dvojici sa stal Imrich, lebo Agáta je pre rodinný život lenivá, neporiadna, papuľnatá a má iks ďalších zlých vlastností. Podobne je to aj pri iných, mladších dvojiciach, povedzme pri Nore a Samovi. Autorka nám v úvode ich spoločného príbehu predostrie, že boli podľa rôznych znamení a numerologických mriežok jeden pre druhého stvorení, aby sme sa vzápätí na ďalších desiatkach strán dozvedeli, že Samo Noru už od začiatku ich známos-

ti týral urážkami najhrubšieho zrna, ponižoval ju a napokon aj podvádzal. Prekvapivé sú aj niektoré prirovnania a pozorovania: „*Deti rástli nepozorovane, ako brečtan na bočnej stene domu*“, „*Na úradoch vždy robí veľa kráv, lebo všade inde by poznali, že sú to kravy*“, „*Nafukoval sa ako paša vlastníaci sklady zlata a ropné polia*“ a i.

Ságu Kevelyovskej rodiny sprostredkúva komentujúca rozprávačka postupne s narastajúcim striedaním opisov trampôt členov rodiny. Línia príbehu napriek tomu pôsobí plynulo, aj keď ozvláštnením textu je množstvo návratov, preskokov, dovysvetľovaní, aké sa vyskytujú pri známom automatickom písaní. Osudovosť, príťažlivosť a odpudivosť podľa rôznych znamení, rodinné trápenia a samotný štýl predurčujú knihu predovšetkým ženským čitateľkám.

Michal Schuster

CITUJEME ...

„Že čo mi na ženách prekáža? Skoro všetko. Skôr by ste sa mohli spýtať, čo mi na nich neprekáža. Sú panovačné, čo sa prejaví ihneď voči slabšiemu. Všetko vedia, okomentujú, hoci hneď vysvitne, že o tom vôbec nepočuli. Na všetko majú názor, a hneď sa ukáže, aký

je prázdny. Kamufľujú, kalkulujú, ako by mohli zo všetkého získať, a keď konečne niečo robia, všade o tom rozprávajú...“

Mária Bátorová v poviedke *Žena – slnko*, in: *Keď sa ženy odhalia*, Bratislava, AHO, 2007

Humorný príbeh vážnych hodnôt

Alžbeta Verešpejová: *Neplechy školníčky Agneše*, Bratislava, SPN – Mladé letá 2007

Spisovateľka Alžbeta Verešpejová sa venuje scenáristike a autorsky spolupracuje so Slovenským rozhlasom. V literatúre pre deti debutovala v roku 1993 knižkou *Uletená* a vynaliezavá školníčka *Trio Kotkodák*. Neskôr vyšla ďalšia knižka *Šušľavá mušľa* (1996) – stala sa Najlepšou knihou zimy. Tretia knižka *Maškrtné rozprávky pána Dobošíka a pani Krémešíkovej* získala ocenenie Najlepšia kniha zimy 2003. Štvrtú knižku *Neplechy školníčky Agneše* tvorí humoristicko-dobrodružný príbeh extravagantnej školníčky. Agneša je dynamická, správne uletená a vynaliezavá školníčka. Natoľko miluje deti a školu, že sa odhodlá na zúfalý, kriminalitou zavaňujúci čin a z mestskej radnice ukradne prázdniny. O tom, k čomu všetkému to povedie, rozprávajú kapitoly plné napätia, akčnosti a humoru, prerastajúceho do parodickéj a spoločensko-kritickej podoby. Každá komická až groteskná situácia nevedie len k prvoplánovej zábavnosti, ale aj k sprostredkovaniu etickej informácie. Príkladom je aj situácia cirkusu Supertropicalo, z ktorého zutekajú klauni a zvieratká, pretože ich poslanie zabávať deti sa nedá zosúladiť s diktátormu krotiteľovho biča a s expresívnymi výrazmi despotickej princípalčky Furiózy. Aj konanie školníčky Agneše napokon ukazuje, že ani v mene najväčšej lásky, pokiaľ je sebecká, nie je možné robiť skutky s pozitívnou hodnotou. Do dobrodružstva sa zaplieta aj autenticky vykreslená sparodizovaná postava

biznismana Mirnix-dirnixa, ktorý sa pokúša Agnešu zatahnuť do svojich nekalých praktík. Rozprávka by nebola rozprávkou, keby nemala pozitívne riešenie. Nájde ho aj Agneša, pretože z peripetií, do ktorých ju zatahla jej nezdravá a preexponovaná posadnutosť školským ruchom a školníctvom, ju vyvedie jej dobré šlachetné srdce. A pretože dobré srdce je ako kompas, harmonizujúci kompromis nájde Agneša na výletnej lodi, kde sa pod dymiacou fajkou dobráckeho kapitána stretnú všetci ľudia dobrej vôle – zvieratká a klauni z cirkusu a najmä deti, ktoré by školníčke počas prázdnin neznesiteľne chýbali.

Osviežujúci, humorný rozprávkový príbeh v základnej rovine priťahuje čitateľa farbistým dobrodružstvom plným gradujujúcich zápletiok, napínavých sekvencií, tajomnosti a nečakaných odhalení – zároveň si dobromyselne, ale pritom nekompromisne podáva najmarkantnejšie problémy súčasného sveta, ktoré rušivo zasahujú do života detí.

Napriek tomu, že nie je v mojej odbornej kompetencii posudzovať výtvarnú stránku knižky, ako laik by som rada poznamenala, že ilustrácie Kataríny Ilkovičovej vytvorili neuveriteľnú súhrnu s autorkiným textom a svojou pomyselnou imaginatívnou zápalkou odštartovali knižku ako ohňostroj.

Lubica Kepštová

Tradícia pre deti

Betka Palacková: *Priatelía aragonitu*, Bratislava, Vydavateľstvo Slovart 2007

Určite každý z vás chcel niekedy, prinajmenšom vo sne, lietieť. Nie každému je súdené... splniť si sen. Autorka nám ponúka príbeh takýchto šťastlivcov, ale predstavuje ich ako obyčajných ľudí, presnejšie deti, pravdepodobne potomkov obyvateľov zaniknutej planéty Faeton. Okrem schopnosti lietieť (a to s naozajstnými krídlami, prosím pekne) má každý z nich aj iný dar – dokáže komunikovať s rastlinami, kameňmi alebo zvieratami, uhádnuť túžby ľudí... Neobyčajné schopnosti autorka podáva tak, aby prirodzene vyplývali zo známych reálií. Dvadsaťsedemročná debutantka s prehľadom zvláda jeden z najdôležitejších postupov fantastiky – familiarizáciu. A prostredníctvom nej je schopná vo svetovej fantastike dávno známe motívy podať po svojom, nevtieravo, no zároveň príťažlivo, bez stopy zbytočnej teatralnosti. Spôsobom uchopenia postáv i atmosférou *Priatelía aragonitu* pripomínajú knižky Jozefa Žarnaya či Jána Feketeho zo 70. a 80. rokov minulého storočia. Presvedčivé zobrazenie pocitov a reakcií detských protagonistov tak naznačuje možné oživenie v našej literatúre

tých čias plodného modelu juvenilnej fantastiky. Knižka neohúri prudkými zvrtnami deja ani kaskádou vtipných výrokov. Cez uveriteľné postavy detí sa v nej však dostaneme k poznatku, že neobyčajné sa môže skrývať v každom z nás a poučenie môže byť rovnako nenápadné ako nevyhnutné. Tvrdenia o potrebe pomáhať ľudstvu neobyčajnými schopnosťami, ktoré by mohli vyznieť ako frázy, sa v úprimných výpovediach menia na pravdu. Asi preto, že ľudstvom sa tu nemyslí abstraktný celok, ale súbor neopakovateľných jedincov s ich kladmi a záporami.

Priatelía aragonitu sú bezpochyby zrelým debutom, schopným dôstojne konkurovať prekladovej fantastike určenej mládeži. Je sympatické, že sa tak deje využitím inšpiračných zdrojov domácej detskej literatúry, a nie pokusom o adaptáciu zahraničných modelov. V kontexte slovenskej fantastiky pritom román znamená slubný náznak návratu subžánra, ktorý od vydania knižky Petra Stoličného *Tarzan v Atlantíde* (1993), čiže takmer pätnásť rokov, neexistoval.

Miloš Ferko

Knihy v predaji

0 VŠEOBECNOSTI

03 Encyklopédie. Všeobecné slovníky

Velká školská encyklopédia. Z angl. orig. prel. Sylvia Džuriková, Olga Hlaváčová, Ladislav Javorský Bratislava, Vydavateľstvo Fragment 2007. 1. vyd. 192 s. Viaz. Všeobecná encyklopédia pre deti od 9 rokov. Obsahuje tieto kapitoly: Naše telo, Rastliny a živočíchy, Zem, Planéty a hviezdy, Veda a technika, Umenie, Spoločnosť, Dejiny, Krajiny. ISBN 978-80-8089-092-6

09 Diela pozoruhodné ilustráciami. Reprodukčná technika

KÁLLAY, Karol – GAVENDA, Marián Klenot gotiky / A gothic jewel. Z slov. orig. prel. Peter a Emma Eliáš Bratislava, Vydavateľstvo Slovart 2007. 1. vyd. 87 s. Viaz. Pozoruhodné fotografie gotického oltára majstra Pavla z Levoče a bočných oltárov v netradičnom formáte s duchovnými komentármi v slovenčine a angličtine. ISBN 978-80-8085-591-8

1 FILOZOFIA

13 Okultné vedy. Parapsychológia. Tajné spoločnosti

LOMAS, Robert Otočiť Chíramovým kľúčom. Z angl. orig. prel. Ján Kamenistý Bratislava, Remedium 2007. 1. vyd. 400 s. Viaz. Skúsený a svetoznámy autor o téme slobodomurárstva tentoraz vysvetľuje slobodomurárstvo ako vedu o duchovnom sebazlepšovaní. ISBN 978-80-89230-23-5

WASSERMAN, James Templári a asasíni. Z angl. orig. prel. Peter Človeček, Alena Človečková Bratislava, Remedium 2007. 1. vyd. 412 s. Viaz. Ešejistické sondy do tajných rádov bojovníkov: templárov a asasínov. ISBN 978-8089230-27-3

2 NÁBOŽENSTVO. DUCHOVNOSŤ

20 Kresťanské náboženstvá

EICHHORN, Carl V Božej dielni. Z angl. orig. prel. E. Pribulová Bratislava, Misijná spoločnosť evanjelia Ježiša Krista 2007. 1. vyd. 184 s. Brož. Úvahy na každý deň. ISBN 978-80-89279-09-8

M. Eliade – 100 rokov od narodenia. Zost. J. Dronzek Ružomberok, Katolícka univerzita v Ružomberku 2007. 1. vyd. 220 s. Brož. Zborník príspevkov z medzinárodnej konferencie. ISBN 978-80-8084-220-8

Pamätnica k 15. výročiu činnosti Nadácie J. A. Komenského. Zost. I. Grantner Žilina, Ateliér Choma 2007. 1. vyd. 47 s. Brož. Evanjelické cirkevné školy v minulosti a súčasnosť evanjelických cirkevných škôl podporovaných prostredníctvom nadácie. ISBN 978-80-968682-8-5

PIETRAS, Leander T. Pútnický farský Kostol Narodenia Panny Márie a kláštor pavlínov vo Vranove n. Topľou Michalovec, Excel enterprise 2007. 1. vyd. 160 s. Viaz. História a súčasnosť kostola a kláštora. ISBN 978-80-89258-16-1

Úvahy nad Katechizmom katolíckej cirkvi diecézneho biskupa R. Baláza Banská Bystrica, Kňazský seminár sv. Františka Xaverského 2007. 1. vyd. 26 s. Brož. Úvahy. ISBN 978-80-88937-27-2

3 SPOLOČENSKÉ VEDY

30 Sociológia. Súčasná spoločnosť. Demografia

Človek v spoločnosti 1. Človek v edukačnom prostredí. Zost. Z. Vašašová Banská Bystrica, Univerzita Mateja Bela 2007. 1. vyd. 162 s. Brož. Štúdie sa venujú dospelému človeku z hľadiska andragogického, pedagogického i psychologického. ISBN 978-80-8083-423-4

Človek v spoločnosti 2. Človek v pracovnom prostredí. Zost. Z. Vašašová, E. Malčeková Banská Bystrica, Univerzita Mateja Bela 2007. 1. vyd. 254 s. Brož. Zborník vedeckých štúdií. ISBN 978-80-8083-422-7

301 Národnostná politika. Národnostné menšiny

Národnostné a etnické menšiny na Slovensku 2006. Zost. G. Lelkeš, K. Tóth Šamorín, Fórum inštitút pre výskum menšín 2007. 1. vyd. 342 s. Viaz. Monografia sleduje problematiku edukačnej prípravy Rómov z osád vo vzťahu k požiadavkám trhu práce. ISBN 978-80-89249-12-1

33 Ekonomika

HOŠOFF, Boris Križovatky hospodárskej politiky USA (1980 – 2005) Bratislava, Ekonomický ústav SAV 2007. 1. vyd. 186 s. Brož. Náčrt zmien ekonomiky USA za posledných 25 rokov. ISBN 978-80-7144-161-8

36 Sociálna starostlivosť a dobročinnosť. Sociálne poistenie

Sociálna práca I. Trnava, Vydavateľstvo Oliva 2007. 1. vyd. 168 s. Brož. Zborník príspevkov. ISBN 978-80-969454-2-9

372 Rodinný život

Ochrana detí pred telesnými trestami – kampane na zvýšenie povedomia. Z angl. orig. prel. M. Kanjak Bratislava, Informačná kancelária Rady Európy 2007. 1. vyd. 88 s. Brož. Materiál Rady Európy pre verejnosť. ISBN 978-80-89141-12-8

39 Etnológia. Mravy a zvyky. Folklor

Trendy regionálneho a miestneho rozvoja na Slovensku. Zost. Z. Beňušková, O. Danglová Bratislava, Ústav etnológie SAV 2007. 1. vyd. 215 s. Brož. Zborník štúdií. ISBN 978-80-88997-35-1

4 JAZYK. JAZYKOVEDA

41 Cudzí jazyky

Angličtina – Moje prvé slovíčka. Doma – At Home. Z nem. orig. prel. Martina Vankúšová Bratislava, Vydavateľstvo Fragment 2007. 1. vyd. Nestr. Viaz. Knižný box, ktorý obsahuje obrázkový slovníček a pexeso základnej slovnice zásoby angličtiny. ISBN 978-80-8089-089-6

Angličtina – Moje prvé slovíčka. Zvieratá – Animals. Z nem. orig. prel. Martina Vankúšová Bratislava, Vydavateľstvo Fragment 2007. 1. vyd. Nestr. Viaz. Knižný box, ktorý obsahuje obrázkový slovníček a pexeso základnej slovnice zásoby angličtiny. ISBN 978-80-8089-090-2

Angličtina pre leňochov a večných začiatovníkov. Z angl. orig. prel. Angličtina.com Bratislava, Computer Press 2007. 1. vyd. Nestr. + CD. Brož. Učebnica zameraná na praktické použitie cudzieho jazyka, obsahuje kapitoly: Predstavenie sa, Život, Veci obľú-

bené a neobľúbené, Vyrážame za zábavou, Otázky, Čas, Nakupovanie, Cestovanie, Popis cesty, Angličtina na prežitie. ISBN 978-80-251-1752-1

KONKOL, Štefan Chyby, ktoré Slováci robia v angličtine Bratislava, Smaragd pedagogické nakladateľstvo 2007. 3. uprav. vyd. 223 s. Brož. Praktická príručka. ISBN 978-80-89063-18-5

Nemecká gramatika pre ZŠ a SŠ Bratislava, Didaktis 2007. 1. vyd. 200 s. Brož. Učebnica. ISBN 978-80-89160-50-1

49 Učebnice

LUKAČKOVÁ, Renáta Testami k maturite. Slovenský jazyk a literatúra Bratislava, Didaktis 2007. 2. vyd. 96 s. Brož. Príručka. ISBN 978-80-89160-47-1

Testy 2008. Slovenský jazyk Bratislava, Didaktis 2007. 1. vyd. 112 s. Brož. Zbierka úloh pre ZŠ. ISBN 978-80-89160-52-5

5 EXAKTNÉ VEDY

57 Botanika. Zoológia

Biosférické rezervácie na Slovensku VI. Zost. R. Midriak a L. Zaušková Zvolen, Technická univerzita 2007. 1. vyd. 130 s. Brož. Zborník referátov. ISBN 978-80-228-1761-5

Huby Chránenej krajinej oblasti Vihorlat Bratislava, Botanický ústav SAV 2007. 1. vyd. 149 s. Brož. Výsledky mykologického výskumu. ISBN 978-80-969721-3-5

NASH, Dylan M. Dinosauri. Z angl. orig. prel. Lívia Nekolová. Ilust. Bryn Barnard Bratislava, Computer Press 2007. 1. vyd. Nestr. Viaz. Veľkoformátová populárno-náučná publikácia o dinosauroch s množstvom ilustrácií a vložených hracích efektov (napr. skladacia hlava Tyranosaura) pre deti mladšieho školského veku. ISBN 978-80-251-1743-9

Rastlinné spoločenstvá Slovenska 4. Vysokohorská vegetácia. Zost. J. Kliment, M. Valachovič Bratislava, Veda 2007. 1. vyd. 386 s. Viaz. Štvrtý zväzok obsahuje kompletné spracovanie vysokobylinných spoločenstiev horských nív, subalpínskych vršín, mačínových spoločenstiev, nízkosteblových a kričkových spoločenstiev alpínskych hôľ. ISBN 978-80-224-0951-3

59 Učebnice

BURJANOVÁ, Ludmila Testy z matematiky pre budúcich primánov Bratislava, EXAM testing 2007. 1. vyd. 81 s. Brož. Testy. ISBN 978-80-89194-07-0

LATKA, František Minilexikón matematiky Bratislava, Didaktis 2007. 15. preprac. dopl. vyd. 176 s. Brož. Príručka. ISBN 978-80-89160-49-5

Obrázkové počty – odčítanie. Ilust. Tatiana Stasiuk Bratislava, Vydavateľstvo Fragment 2007. 1. vyd. Nestr. Flexi Kniha pre najmenších zábavnou formou učí odčítavať. ISBN 978-80-8089-096-4

Obrázkové počty – sčítanie. Ilust. Tatiana Stasiuk

Bratislava, Vydavateľstvo Fragment 2007. 1. vyd. Nestr. Flexi Kniha pre najmenších zábavnou formou učí sčítavať. ISBN 978-80-8089-097-1

Testy 2008. Matematika Bratislava, Didaktis 2007. 1. vyd. 192 s. Brož. Zbierka príkladov pre ZŠ. ISBN 978-80-89160-51-8

6 APLIKOVANÉ VEDY

61 Medicína

FABIÁN, Juraj – CONÇALVESOVÁ, Eva – ŠTEFANKOVÁ, Ivana Zlyhávanie a transplantácia srdca Bratislava, Herba 2007. 1. vyd. 312 s. Viaz. Monografia. ISBN 978-80-89171-50-7

KOELLEOVÁ, Katrin Kyseliny a zásady v rovnováhe. Z nem. orig. prel. S. Šmidová Bratislava, Noxi 2007. 1. vyd. 142 s. Brož. Prírodné zdravie vďaka vyváženej látkovej výmene. ISBN 978-80-89179-60-2

ŠAŠINKA, Miroslav – ŠAGÁT, Tibor – KOVÁCS, László Pediatria 1 Bratislava, Herba 2007. 2. dopl. a aktual. vyd. 740 s. Viaz. Vedecká monografia. ISBN 978-80-89171-49-1

ŠAŠINKA, Miroslav – ŠAGÁT, Tibor – KOVÁCS, László Pediatria 2 Bratislava, Herba 2007. 2. dopl. a aktual. vyd. 741 s. Viaz. Monografia. ISBN 978-80-89171-49-1

611 Populárna medicína

Rodinný lekár. Z angl. orig. prel. Mária Havranová Bratislava, Vydavateľstvo Fragment 2007. 1. vyd. 296 s. Viaz. Praktická publikácia do domácnosti obsahuje 150 diagramov, kde sa postupnými krokmi dajú pochopiť príznaky chorôb. ISBN 978-80-8089-091-9

STOPPARDOVÁ, Miriam Veľký sprievodca tehotenstvom od počatia k pôrodu. Z angl. orig. prel. Katarína Halčinová, Mária Huttová, Jana Jurkovičová Bratislava, Vydavateľstvo Fragment 2007. 1. vyd. 375 s. Viaz. Prehľadná kniha o materstve od skúsenej lekárky s množstvom rád, návodov na cvičenie a zdravú výživu. ISBN 978-80-8089-105-3

62 Psychológia. Psychiatria. Psychoanalýza. Sexualita

MARKOVÁ, Dagmar Predmanželská sexualita v kontextoch sexuálnej diverzity a variability Bratislava, REGENT 2007. 1. vyd. 243 s. Brož. Pohľad na sexualitu z hľadiska výsledkov výskumov. ISBN 978-80-88904-59-5

65 Kuchyná. Potravinárstvo

DEMROVSKÁ, Anna Dobrá slovenská kuchyná. Staré recepty Slovákov na Dolnej zemi. Foto Vladimír Horecký Žilina, Knižné centrum 2007. 1. vyd. 96 s. Brož. Zbierka receptov slovenskej kuchyne. ISBN 978-80-85684-53-7

68 Štatistika. Informatika. Elektrotechnika

BITTO, Ondřej Microsoft Windows Vista. Z čes. orig. prel. Michal Brůha Bratislava, Computer Press 2007. 1. vyd. 341 s. Brož. Kompletný sprievodca využitím operačného systému. ISBN 978-80-251-1574-9

BITTO, Ondřej – JANEČEK, Vladislav 1001 tipov a trikov pre Microsoft Windows Vista. Z čes. orig. prel. Michal Brůha Bratislava, Computer Press 2007. 1. vyd. 333 s. Brož.

Spotrebiteľská príručka pre používateľov programu, návody na riešenie problémov do expertov. ISBN 978-80-251-1810-8

681 Internet

ZMÁTLO, Peter Internet pre študentov histórie Ružomberok, Katolícka univerzita v Ružomberku 2007. 1. vyd. 293 s. Brož. Vysokoškolské učebné texty. ISBN 978-80-8084-219-2

69 Technológia. Priemysel. Stavebníctvo

Aeronautika 07 Košice, Technická univerzita 2007. 1. vyd. 187 s. Brož. Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie. ISBN 978-80-8073-882-2

Strojárska technológia a automatizácia. Zost. D. Stančeková Žilina, VTS pri Žilinskej univerzite 2007. 1. vyd. 136 s. Brož. Zborník prednášok. ISBN 978-80-89276-08-0

ŽILINSKÝ, Juraj Stavíme moderne a efektívne Bratislava, Antar 2007. 1. vyd. 168 s. Brož. Autor prístupnou formou informuje o základných princípoch, kritériách a požiadavkách pri projektovaní a realizácii stavieb na bývanie. ISBN 978-80-967718-7-5

691 Učebnice

BEZÁKOVÁ, Želmíra Kvalita liečiv – zabezpečenia a kontrola Martin, Vydavateľstvo Neografie 2007. 1. vyd. 407 s. Viaz. Učebnica. ISBN 978-80-88892-79-3

KOLIBÁŠ, Eduard Všeobecná psychiatria Bratislava, Univerzita Komenského, vydavateľstvo 2007. 2. dopl. vyd. 183 s. Brož. Učebnica. ISBN 978-80-223-2388-8

KRÁL, Metod Technické postupy ku riešeniu zložitých problémov Slovenska a sveta Žilina, Žilinská univerzita 2007. 1. vyd. 109 s. Brož. Učebná pomôcka k riešeniu univerzitných projektov. ISBN 978-80-89276-05-9

Metodická príručka pre sexuálnu výchovu na druhom stupni ZŠ v rámci osnov výchovy k manželstvu a rodičovstvu. Zost. L. Rovňanová, I. Lukšík a L. Lukšíková Bratislava, Spoločnosť pre plánované rodičovstvo 2007. 1. vyd. 153 s. Brož. Metodická príručka. ISBN 978-80-88720-10-2

NOCIAR, Alojz Základy psychológie Bratislava, Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce Sv. Alžbety 2007. 2. vyd. 86 s. Brož. Skripta. ISBN 978-80-89271-23-8

Pracovné listy pre sexuálnu výchovu na 2. stupni ZŠ v rámci osnov výchovy k manželstvu a rodičovstvu Bratislava, Spoločnosť pre plánované rodičovstvo 2007. 1. vyd. 95 s. Brož. Pracovné listy. ISBN 978-80-88720-11-9

VARGA, Ladislav – ILENIN, Stanislav Rozvodné zariadenia Košice, Technická univerzita 2007. 1. vyd. 143 s. Brož. Učebný text. ISBN 978-80-89057-17-7

Základy rekonštruovania a technická dokumentácia Bratislava, Slovenská technická univerzita 2007. 1. vyd. 209 s. Brož. Učebnica. ISBN 978-80-227-2644-3

7 UMENIE. ŠPORT. VOLNÝ ČAS

71 Architektúra

BORSKÝ, Maroš Synagogue Architecture in Slovakia

Bratislava, Nadácia židovského kultúrneho dedičstva 2007. 1. vyd. 150 s. Viaz. Pamätníky židovskej architektúry na Slovensku.

ISBN 978-80-969720-0-5

72 Urbanizmus

Bardkontakt 2007. Problematika mestských pamiatkových centier Bardejov, Mestský úrad 2007. 1. vyd. 86 s. Brož. Zborník prednášok (Bardejov 22. – 23. 8. 2007).

ISBN 978-80-969739-3-4

73 Maliarstvo. Grafika

Aukcia súčasného slovenského umenia Bratislava, Nadácia Centrum súčasného umenia 2007. 1. vyd. Nestr. Brož. Katalóg.

ISBN 978-80-8089009-18-3

ČARNÁ, Daniela
Z mesta von – umenie v prírode Bratislava, Galéria mesta Bratislavy 2007. 1. vyd. 143 s. Viaz. Katalóg k výstave.

ISBN 978-80-88762-95-9

76 Umelecké remeslá

Kraslice v zbierkach múzeí na Slovensku. Zost. L. Kullová a A. Kontrík Čadca, Kysucké múzeum 2007. 1. vyd. 94 s. Brož. Zborník príspevkov zo seminára.

ISBN 978-80-969445-3-8

78 Hudba. Tanec. Scénické umenie. Iné múzické formy

FRANC, Vlado
Túto hudbu mám rád. Doslov Vlado Franc Bratislava, Forza Music 2007. 1. vyd. 208 s. + CD. Flexi Rozhovory s 15 slovenskými a českými osobnosťami obľúbenej relácie vysielanej v Slovenskom rozhlasu spolu s CD.

ISBN 978-80-968475-7-0

79 Šport. Voľný čas

GAJDOŠ, Anton
Osobnosti slovenského športu 1896 – 2006 / Slovak Elite Athletes – Olympians 1896 – 2006. Zo slov. orig. do angl. prel. Zdeno Kmetek, Anton Gajdoš, Michal Vongrej. Úvod Jozef Markuš, Ján Riapoš, Anton Tkáč Martin, Vydavateľstvo Matice slovenskej 2007. 1. vyd. 274 s. Viaz. Populárno-náučná encyklopédia o histórii a súčasnosti slovenského športu rozdelená do kapitol podľa jednotlivých športov.

ISBN 978-80-7090-840-2

8 LITERATÚRA. BELETRIA

81 Poézia

Knihá Jóbova. Z hebr. orig. prel. Karol Gábriš, prebásnil Viliam Turčány. Ilust. Igor Piačka Bratislava, Vydavateľstvo Tatran 2007. 1. vyd. 120 s. Viaz. Knihá Jóbova patrí medzi najpodnetnejšie knihy Starej zmluvy. Je významným básnickým dielom svetovej literatúry. Jej obsah, hrdinský zápas o zmysel utrpenia, neprestáva zamestnávať ani myseľ moderného človeka. Vychádza aj ako bibliofília. Grafická úprava Eva Kovačevičová-Fudala.

ISBN 978-80-222-0535-1

83 Román. Novely. Poviedky

ADLER, Elizabeth
Dom v Amalfi. Z angl. orig. prel. Anna Pokorná Bratislava, Remedium 2007. 1. vyd. 365 s. Viaz. Lúboštný román o Lamour, ktorá sa po smrti manžela vracia na talianske pobrežie Amalfi, aby spomínala, no zároveň sa stretne s dvomi tajomnými mužmi.

ISBN 978-8089230-29-7

Fantázia 2007. Zost. Ivan Pullman. Úvod Ivan Alakša Šaľa, FANTÁZIA – Mgr. Ivan Alakša 2007. 1. vyd. 184 s. Brož. Knižné vydanie finálových poviedok súťaže, ktoré každoročne vypisuje časopis Fantázia: 1. miesto – Lucia Dropková; Ako orol, 2. miesto – Miloš Fer-

ko; Neodhalíť tvár; 3. miesto – Martin Kochlica: Druh komunikácie.

ISBN 978-80-969236-2-5

GETTING, Peter
Klietky Bratislava, Vydavateľstvo Slovart 2007. 1. vyd. 182 s. Viaz. Debutová zbierka absurdných próz autora strednej generácie (nar. 1975).

ISBN 978-80-8085-442-3

HARRIS, Robert
Impérium. Z angl. orig. prel. Marián Gazdík Bratislava, Vydavateľstvo Slovart 2007. 1. vyd. 310 s. Viaz. Historický román o starovekom Ríme – prvý diel trilógie o slávnom rečníkovi Cicerovi od významného anglického spisovateľa.

ISBN 978-80-8085-416-4

JANČAR, Drago
Staviteľ. Mýtus o Daidalovi. Zo slovin. orig. prel. Svetlana Kmečová Bratislava, Vydavateľstvo Slovart 2007. 1. vyd. 181 s. Edícia Mýty. Viaz. Originálne pretvorený mýtus o Daidalovi o hlavnom hrdinovi, architektovi Pavlovi, ktorý má postaviť nápravnovychovné zariadenie – od významného súčasného slovinského spisovateľa.

ISBN 978-80-8085-351-8

KOLLÁR, Juraj
Konina a iné rozmarné poviedky Bratislava, Metro Media 2007. 1. vyd. 130 s. Brož. Debutová zbierka humorne ladených spomienkových poviedok od autora staršej generácie (nar. 1949).

ISBN 978-80-969606-8-2

McKINLEY, Tamara
Čas snov. Z angl. orig. prel. Jozef Kot Bratislava, Slovenský spisovateľ 2007. 1. vyd. 464 s. Viaz. Román z prostredia Austrálie, v ktorom Jenny zdedí po tragicky zosnulom manželovi ovčiu farmu v odľahlej austrálskej divočine. Mladá žena bojuje so smútkom zo straty milovaného muža a cez nájdený denník pôvodnej majiteľky farmy odhaluje osud ženy, ktorý priamo ovplyvní aj jej život.

ISBN 978-80-220-1423-6

MORAN, Michelle
Nefertiti. Z angl. orig. prel. Katarína Bukovenová Bratislava, Vydavateľstvo Slovart 2007. 1. vyd. 389 s. Viaz. Román o mocenských bojoch v pozadí Egyptských vládcov.

ISBN 978-80-8085-328-0

PETERSON, Per
Podme kradnúť kone. Z nór. orig. prel. Petra Mikulášová Bratislava, Vydavateľstvo Slovart 199. 1. vyd. 199 s. Edícia MM. Viaz. Realistický románový príbeh o vyrovnávaní sa so spomienkami od významného nórskeho spisovateľa (nar. 1952).

ISBN 978-80-8085-279-5

RUTTKAYOVÁ, Ivica
Marylin miluje literatúru Bratislava, ASPEKT, záujmové združenie žien 2007. 1. vyd. 179 s. Viaz. Zbierka poviedkových a dramatických textov spisovateľky a publicistky strednej generácie (nar. 1963).

ISBN 978-80-85549-69-0

WEST, Cameron
Leonardova dyka. Z angl. orig. prel. Alena Redlingerová Bratislava, AKTUELL 2007. 1. vyd. 199 s. Viaz. Hollywoodsky kaskadér Reb Barnett sa snaží zabudnúť na traumy z detstva, keď mu pri požiari zahynuli obaja rodičia. Po anonymnom telefonáte sa vydá do Talianska pátrať po dyke zhotovenej zo zvláštneho materiálu, ktorá je možno kľúčom k odhaleniu príčiny smrti rodičov.

ISBN 978-80-89153-44-2

84 Eseje. Prednášky. Iné písomné formy

ŠTRASSER, Ján
Marián Labuda. Herec je vždy na očiach Bratislava, Forza Music 2007. 1. vyd. 263 s. Viaz. Rozhovory spisovateľa a publicistu so známym slovenským hercom.

ISBN 978-80-968475-6-3

86 Literatúra pre deti a mládež

Beowulf. Z angl. orig. prel. Martin Zbronský. Prerozprávanie E. Talbot Donaldson Bratislava, Vydavateľstvo Fragment 2007. 1. vyd. 94 s. Viaz. Dobrodružný príbeh na motívy najstaršieho anglického eposu o hrdinovi Beowulfovi.

ISBN 978-80-8089-153-4

BOYNE, John
Chlapec v pásikavom pyžame. Z angl. orig. prel. Alena Redlingerová Bratislava, Vydavateľstvo Slovart 2007. 1. vyd. 174 s. Viaz. Príbeh o nevinnom detstve dvoch chlapcov v časoch vojny.

ISBN 978-80-8085-350-1

BRAT, Roman
Môj anjel sa vie biť. Ilust. Miroslav Reditko Bratislava, Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá 2007. 1. vyd. 95 s. Viaz. Príbehy 11-ročného Oskara, ktorý sa stáva obeťou šikanovania, ale vlastnou šikovnosťou a dôvtipom problém vyrieši.

ISBN 978-80-10-01326-5

FELDMAN, Thea
Spoznávame opačné vlastnosti. Veľký a malý kamarát. Z angl. orig. prekl. neuved. Ilust. Nancy Carlson Bratislava, Computer Press 2007. 1. vyd. Nestr. Viaz. Kniha s priloženými magnetmi, ktoré deti môžu prikladať na správne pozície obrázkov. Nevhodné do 3 rokov.

ISBN 978-80-251-1558-9

FELDMAN, Thea
Spoznávame tvary a farby. Garáž mačky Ady. Z angl. orig. prekl. neuved. Ilust. Nancy Carlson Bratislava, Computer Press 2007. 1. vyd. Nestr. Viaz. Kniha s priloženými magnetmi, ktoré deti môžu prikladať na správne pozície obrázkov. Nevhodné do 3 rokov.

ISBN 978-80-251-1559-6

KERR, P. B.
Deti čarovnej lampy – Kráľovská kobra z Káthmandu. Z angl. orig. prel. Patrick Frank Bratislava, Vydavateľstvo Slovart 2007. 1. vyd. 302 s. Viaz. Tretí diel dobrodružnej fantasy trilógie o džinových dvojčatách Johnovi a Philippe.

ISBN 978-80-8085-326-6

MALLEYOVÁ, Gemma
Nadbytoční. Príbeh z roku 2140. Z angl. orig. prel. Martina Palkovičová Bratislava, Vydavateľstvo Fragment 2007. 1. vyd. 263 s. Viaz. Sci-fi príbeh z budúcnosti o preludnom svete, do ktorého sa narodí Anna a stáva sa nadbytočnou.

ISBN 978-80-8089-150-3

PÁCALOVÁ, Jana
Rozprávky o tom, ako si zaslúžiť princeznú. Ilust. Martin Mrva Bratislava, Belimex 2007. 1. vyd. 87 s. Viaz. Autorka vybrala a prerozprávala rozprávky na základe Prstonárodných slovenských povestí so spoločnou témou: aké prekážky museli hrdinovia prekonať, aby získali srdce a ruku princeznej. Výber obsahuje rozprávky: Tri citróny; Dlhý, Okatý a Bruchatý; Tri stromy; Plavčík a Vratko; Zlatá podkova, zlaté pero, zlatý vlas; Vintalko, Groškráľ a Zámorská princezná a Ako si zaslúžiť princeznú.

ISBN 978-80-89272-20-4

PALACKOVÁ, Betka
Priatelía aragonitu Bratislava, Vydavateľstvo Slovart 2007. 1. vyd. 222 s. Viaz. Knižný debut mladej autorky (nar. 1980) o dvoch priateľoch so zvláštnymi schopnosťami.

ISBN 978-80-8085-432-4

WILSONOVÁ, Jacqueline
Tajomstvá. Z angl. orig. prel. Andrea Žáčková. Ilust. Nick Sharratt Bratislava, Vydavateľstvo Slovart 2007. 1. vyd. 223 s. Viaz. Vtipný príbeh pre dievčatá o dievčatách Zlatke a Indii, ktoré si píšú denník.

ISBN 978-80-8085-347-1

87 Humor. Satira. Kreslený humor

LASICA, Milan
Bodka. Fejtóny 2003-2006 Bratislava, Forza Music 2007. 1. vyd. 247 s. Viaz. Texty časopisecky publikovaných fejtónov od známeho humoristu.

ISBN 978-80-968475-8-7

9 GEOGRAFIA. BIOGRAFIE. DEJINY

91 Zemepis. Turistika. Cestovanie

Hurbanovo (Ógyalla) Komárno, Citypress Slovakia 2007. 1. vyd. 2 s. Brož. Informačná publikácia o meste.

ISBN 978-80-969719-1-6

KELE, František
Najvyššie vrchy. Úvod Daniel Kollár, Peter Augustini Bratislava, Dajama 2007. 1. vyd. 126 s. Edícia Prírodné Krásky Slovenska. Brož. Turistická monografia o 33 výstupoch na najvyššie vrchy jednotlivých slovenských pohorí s mapami a fotografiami.

ISBN 978-80-89226-32-0

Kolárovo (Gúta) Komárno, Citypress Slovakia 2007. 1. vyd. 2 s. Brož. Informačná brožúra.

ISBN 978-80-969719-0-9

Mesto Vranov n. Topľou Sabinov, DINO 2007. 1. vyd. 95 s. Brož. Sprievodca pre návštevníkov.

ISBN 978-80-85575-50-7

93 Dejiny civilizácií

STANGLMEIER, G. F. L.
Skryté, stratené, zakopané. Neobjavené poklady Faražov. Z nem. orig. prel. Eva Dropčová Bratislava, AKTUELL 2007. 1. vyd. 222 s. Viaz. Vedecko-popularizačné rozprávanie o najväčších otáznikoch najstarších dejín.

ISBN 978-80-89153-42-8

96 Dejiny Slovenska a Česka

EMMERT, František
Druhá svetová vojna. Česi a Slováci. Z čes. orig. prel. Livia Nekolová Bratislava, Computer Press 2007. 1. vyd. 64 s. + CD. Viaz. Unikátna výpravná publikácia v puzdre o vojnových udalostiach obsahuje 33 samostatne vytlačených faximile dobových dokumentov, 200 fotografií a mapy, a tiež CD s 13 dobovými nahrávkami.

ISBN 978-80-251-1780-4

Adresár vydavateľstiev z Kníh v predaji

AKTUELL, Vazovova 15, 811 07 Bratislava, tel./fax 02/5542 4371
ASPEKT, záujmové združenie žien, Mýtka 38, 811 07 Bratislava, tel. 02/5262 4621, e-mail: aspekt@aspekt.sk
Belimex, Husova 7, 831 01 Bratislava, tel. 02/5263 1351, e-mail: info@belimex.sk
Citypress Slovakia, 945 01 Komárno, tel. 0908 758 065, e-mail: city-press@city-press.sk
Computer Press, Hattalova 12, 831 03 Bratislava, tel. 02/4445 2048, fax 02/4445 2046
Dajama, Lublanská 2, 831 02 Bratislava, tel./fax 02/44631702, e-mail: info@dajama.sk
Didaktis, Hyrošova 4, 811 04 Bratislava, tel. 02/5465 2531
DINO, Hviezdoslavova 2, 083 01 Sabinov, tel./fax 051/4525 195
Ekonomický ústav SAV, Šancová 56, 811 05 Bratislava
EXAM testing, Vranovská 6, 854 02 Bratislava, tel. 02/6381 2689, fax 02/6383 4424, e-mail: info@exam.sk
Excel enterprise, Hviezdoslavova 46, 071 01 Michalovce
FANTÁZIA - Mgr. Ivan Alakša, P. Pázmaňa 5, 927 01 Šaľa, e-mail: vydavatelstvo@fantazia.sk
Fórum inštitút pre výskum menšín,

P. O. Box 52, Parková 4, 931 01 Šamorín, e-mail: forum@foruminst.sk
Forza Music, e-mail: curny@forza.sk
Galéria mesta Bratislavy, Františkánske nám. 11, 815 35 Bratislava, tel. 02/5443 1556, fax 02/5443 2611

Herba, Švabinského 4a, 851 01 Bratislava, tel. 02/5477 6683, e-mail: herba@centrum.sk

Katolícka univerzita v Ružomberku, Hrabovská cesta 1, 034 01 Ružomberok, tel. 044/4322 708, fax 044/4332 446

Kňazský seminár sv. Františka Xaverského, Banská 28, 976 32 Badín, tel. 048/4182 242, fax 048/4182 208, e-mail: ksfx@bb.sanet.sk

Knižné centrum, Predmestská 51, 010 01 Žilina, tel. 041/7232 610, fax 041/7234 106

Kysucké múzeum, Moyzesova 50, 022 01 Čadca, tel. 041/4321 386, e-mail: kysuckemuzeum@vuczilina.sk

Mestský úrad (Bardejov), Radničné námestie č. 16, 085 01 Bardejov, tel. 054/4862 122

Metro Media, Račianska 66, 831 02 Bratislava, tel. 02/492 074 30, fax 02/492 074 38, e-mail: uharccek@metromedia.sk

Misijná spoločnosť evanjelia Ježiša Krista, Púpavova 4, 841 04 Bratislava, tel./fax 02/6542 4319

Nadácia židovského kultúrneho dedičstva, Kozia 18, 814 47 Bratislava, e-mail: synagoga.slovaca@gmx.net

REGENT, Štefánikova 19, 811 05 Bratislava, tel./fax 02/5249 1998

Remedium, Segnáre 62, 841 03 Bratislava, tel. 02/6428 7364, fax 02/6436 6734, e-mail: remedium@netax.sk

Slovenská technická univerzita, Nám. Slobody 17, 812 43 Bratislava, tel. 02/5729 4111

SPN - Mladé letá, Sasinkova 5, 815 19 Bratislava, tel. 02/5556 4293, fax 02/5542 5714, e-mail: market@mlade-leta.sk

Slovenský spisovateľ, Vajnorská 128, 832 92 Bratislava 12, tel. 02/4445 3041, e-mail: slovenskyspisovatel@slovenskyspisovatel.sk

Smaragd pedagogické nakladateľstvo, K. Adlera 9, 841 02 Bratislava, tel. 02/6436 6024

Spoločnosť pre plánované rodičovstvo, Palisády 44, 811 06 Bratislava, tel./fax 02/5443 0889, e-mail: mail@rodicovstvo.sk

Technická univerzita, Letná 9, 043 83 Košice, tel. 055/6333 111, fax 055/6332 748

Univerzita Komenského - vydavateľstvo, Šafárikovo nám. 6 818 06 Bratislava, tel. 02/5924 4111

Univerzita Mateja Bela, Národná 12, 974 00 Banská Bystrica, tel. 048/4123 295, fax 048/4153 180

Ústav etnológie SAV, Klemensova 19, 814 67 Bratislava, tel. 02/5292 6321

Veda, vydavateľstvo SAV, Bradáčova 7, 852 86 Bratislava, tel. 02/5477 4253, fax 02/5477 2682, e-mail: veda@centrum.sk

VTS pri Žilinskej univerzite, Vedeckotechnická spoločnosť pri ŽU, Univerzitná 1, 010 26 Žilina

Vydavateľstvo Fragment, Kominárska 2, 831 04 Bratislava 3, tel. 02/5023 4583, fax 02/5557 3151, e-mail: fragment@fragment.sk

Vydavateľstvo Matice slovenskej, Mudroňova 1, 036 52 Martin, tel. 043/4220 692, fax 043/4307 243, e-mail: vms@vydavatel.sk

Vydavateľstvo Neografie, Škultétyho 1, 036 55 Martin, tel. 043/4201 281, fax 043/4224 232, e-mail: vydavatelstvo@neografia.sk

Vydavateľstvo Slovart, Poštový priečinok 70, Bojnická 10, 830 00 Bratislava 3, tel. 02/4920 1800, fax 02/4920 1899, e-mail: pobox@slovart.sk

Vydavateľstvo Tatran, Klariská 16, 815 82 Bratislava, tel. 02/5443 5777, 02/5443 5849

Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce Sv. Alžbety, Palackého 1, P.O.BOX 104, 810 00 Bratislava, tel. 02/5464 0751

Žilinská univerzita, Moyzesova 20, 010 26 Žilina, tel. 041/5625 919, fax 041/5620 023

Zahraničná literatúra

Cameron West: Leonardova dýka

Bratislava, Aktuell 2007
Preklad Alena Redlingerová

V dejinách existujú motívy a postavy, ktorým je dané do vienka vzrušovať ľudskú predstavivosť. Ak nie naveky, nuž iste veľmi dlho. Geniálny maliar Leonardo da Vinci patrí nepochybne k jednej z nich. Tentokrát ide o tajomstvo superlahkej a superostrej zliatiny, z ktorej Leonardo vyrobil jedinou dýku. Na ceste k vzácnnej zbrani musí pútnik prekonať Kruhy pravdy.

Vyvoleným a schopným prekonať nástrahy sa stáva filmový kaskadér Reb. Dôvtipne autorom zvolené povolanie hlavného protagonistu potom umožňuje preplniť dej bláznivými naháňáčkami a akčnými scénami, ktoré by inak nevyzneli príliš uveriteľne. Za tajomstvom dýky sa totiž ženie množstvo protichodných záujmových zoskupení, nitky intríg sa zamotávajú, napätie hustne. Reb v spolupráci s pôvabnou Ginny kombináciou sily svalov, rýchlych reakcií, lsti, kombinovaných schopností a dôvtipu pri lúštení šifry napokon tajomstvo rozlúskne. Dôležitejší než cieľ je však cesta. Čítavý, dynamický, skutočne vzrušujúci príbeh s precízne remeselné zvládnutými dialógmi a akčnými scénami, bez rušivých momentov. Chytí a nepustí, preletí očami na jeden dúšok. Ukazuje nám, že aj pri n-tom opakovaní témy možno nenudiť.

František Litecký

Jed Rubinfeld: Analýza vraždy

Bratislava, Ikar 2007
Preklad Róbert Hrebíček

Psychoanalytik Sigmund Freud roku 1909 predstavil svoju revolučnú teóriu psychoanalýzy aj v Spojených štátoch. S jeho návštevou sa spája množstvo otázok a dohadov. Po návrate do Európy totiž Freud úplne zanevrel na túto krajinu, jej obyvateľov nazval obyčajnými „surovcami“ a USA pripisoval dokonca aj svoje zdravotné problémy, ktorými však trpel oveľa skôr. Táto Freudova cesta inšpirovala amerického autora Jeda Rubinfeldu k napísaniu psychologického detektívneho románu *Analýza vraždy*.

Príbeh začína Freudovým príchodom do New Yorku a beštiálnou vraždou mladej ženy, po ktorej dôjde k nevydarenému útoku na ďalšiu mladú obeť Noru Actonovú. K liečbe jej amnézie a straty reči je prizvaný doktor Younger, milovník Shakespeara, Freudov oddaný stúpenec a jeho sprievodca počas návštevy. Prípady vyšetroje hlavný newyorský koroner Hugel a začínajúci detektív Littlemore. Ich pátranie nie je jednoduché, v okruhu podozrivých sú príslušníci „horných desať tisíc“, strácajú sa mŕtvolky, miznú dôležité dôkazy a niekto sa jednoducho snaží zabrániť dolapeniu páchatela. Súčasťou vyšetrovania sa stáva aj Younger, ktorého nenechali ľahostajným pôvaby krásnej Nory Actonovej. Svoje kroky pri jej liečbe konzultuje s Freudom a vďaka jeho radám sa mu podarí zbaviť ju traumy a spolu s ambicióznym policajtom Littlemorem usvedčiť vraha.

Je veľa dôvodov, prečo by ste si túto knihu nemali nechať ujsť. Určite vás pobaví tak trochu staromódnym štýlom rozprávania, pripomínajúcim „starú školu“ detektívky. Atraktívne sú aj postavy, niektoré skutočné – okrem Freuda napríklad jeho žiak a neskorší kritik, čudácky a nevyspytateľný Carl Jung, newyorský starosta McClellan, známy sadistický vrah Harry Thaw – a niektoré fiktívne – detektív Littlemore so svojimi podivnými, ale účinnými vyšetrovacími metódami, ako aj rozprávač príbehu, sám seba hľadajúci doktor Younger. Čo vás však očarí asi najviac, je majstrovský opis New Yorku na začiatku minulého storočia, obrovskej pulzujúcej metropoly, kde konské záprahy a drožky nemilosrdne vytláčajú prvé nákladniaky a červeno – zelené (nie žlté!) taxíky, kde nastupuje éra telefónu a strechy mrakodrapov sa už takmer dotýkajú oblohy. Nablýskaný svet smotánky a jej honosné plesy a bály konfrontuje autor so špinou chudobných štvrtí a tvrdým životom najnižších vrstiev spoločnosti.

Jed Rubinfeld, profesor práva na univerzite v Yale a popredný odborník na ústavné právo, je vášnivým fanúšikom Sigmunda Freuda, Williama Shakespeara a historického New Yorku. Tieto tri prvky sú nosnou konštrukciou *Analýzy vraždy*. Spolu s rozprávačským talentom, bravúrnou zápletkou a Rubinfeldovým úžasným zmyslom pre detail pri vykreslení atmosféry „Veľkého jablka“ na počiatku dvadsiateho storočia tvoria dokonalý celok

Vladimír Radosa

Dylan M. Nash: Dinosaury

Bratislava, Computer Press 2007
Preklad Lívia Nekolová

Z obálky sa na čitateľa díva dinosaur svojim takmer ako živým vypuklým okom, aby po otvorení knihy na neho vyceril zuby. Pri listovaní týmto sprievodcom svetom dinosaurov mi prišlo ľúto, že moje deti majú už dinosauriu mániu za sebou, dokonca už prestali aj rodičovské názory na svet komentovať slovami „vy ste museli žiť ešte pred dinosaurami“. Mala by som postarané o vianočný darček s garanciou úspechu. Ide o knižnú expedíciu do čias, keď na zemi vládli jaštery, počas ktorej okrem získania základných informácií a prezerania obrázkov môžete napríklad hýbať krídlami Pteranodona, rozprestrieť si časovú os, vybrať si samostatný obrázok Stegosaura alebo Kentosaura, ktorý poslúži aj ako maketa na obkresľovanie a vystrihovanie vlastných dinosaurov. Viacero obrázkov je pohyblivých. Vďaka svojej členitosti a nápaditosti je to vhodný darček aj pre predškolákov, prirodzene, vyžaduje sa prítomnosť dospelého alebo starších súrodencov, ktorí dieťaťu prečítajú text, ale aj pomôžu odhaľovať jednotlivé tajomstvá ukryté pod ohybnými časťami knižky.

Jevgenij Jevtušenko: Ľudská tvár

Bratislava, EX TEMPORE 2007. Preklad Ľubomír Feldek

V osobnosti Jevgenija Jevtušenka sa zrkadlí doba, v ktorej sa ako básnik formoval. Je dôkazom, že 20. storočie a totalitný režim nemohli pohltiť všetky ideály.

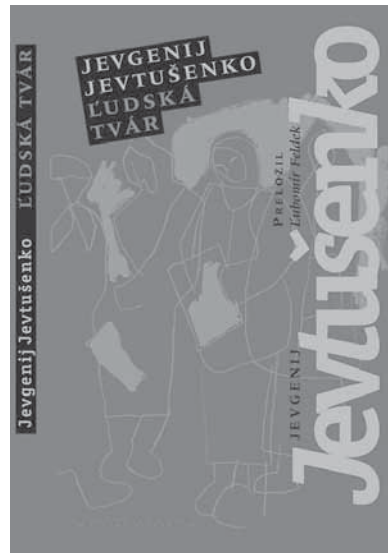
Jevtušenko veril v reformovateľnosť komunizmu a hľadal v ňom ľudskosť, ideály, dobro. Zároveň sa verejne zaslával tých, ktorým režim ubližoval. Z jeho básní vyviera morálka, pravda, úprimnosť a životná múdrosť. Reaguje na udalosti, ktoré sa stali na dlhú dobu mediálne živé. Jevtušenkovke básnické gestá vzdorujú času, krátkodobosti, aj popri súčasnej tvorbe mladších básnikov sa javia ako životaschopnejšie. Spieva o krivdách bez páťosu, obnažuje vlastnú ľudskosť. Myslím si, že Jevtušenkov kult neustále pestujú médiá, ale poézia odoláva sile médií a tomuto veleniu. Ako reflexia voči sovietskej okupácii ČSSR vznikla báseň *Tanky idú po Prahe*. Na slovenskej pôde zaznela v troch jazykoch (v ruštine, slovenčine, maďarčine) pred dvomi rokmi, keď básnik prvýkrát navštívil Slovensko ako predse- da poroty festivalu Art film. Východiská Jevtušenkovej poézie sú civilnejšie, podnety, ktoré zachytáva, dokáže

transformovať do modernej lyriky, dáva im poetickú tvár. Neopakovateľnú citlivosť pretavuje do estetického zobrazovania cez básnickú figuratívnosť, obraznosť

a pointy. A hoci je Jevtušenko kritický voči režimu, uvedomuje si, že nestačia iba jednoduché, odmietavé gestá. Svoju poetiku postavil na kritickom princípe odmietavého postoja voči politickému režimu v Rusku. Je však viac ako hlásnik kritiky. Je básnik a sám si to uvedomuje.

Jeho poézia je naliehavá na všetko, čo sa deje okolo neho, na všetko, čo hýbe svetom. Čitateľ si môže vychutnať aj eseje a rozhovory s autorom, ktoré sú nielen spestetrením knihy, ale aj vnútorným výkladom k poézii, ku ktorej Jevtušenko pristupuje ako k svedci a čitateľ k nej môže pristupovať ako k pamätiam. Knihu dopĺňa próza *Dáždňik zabudnutý v ruke*. Podnetom na jej napísanie sú pravdepodobne augustové udalosti roku 1968. Básne preložil Ľubomír Feldek a uká- zal, ako vie s metaforou čarovať, hýbať, formovať ju. Ruská duša vďaka tomu pláva aj v slovenskom preklade.

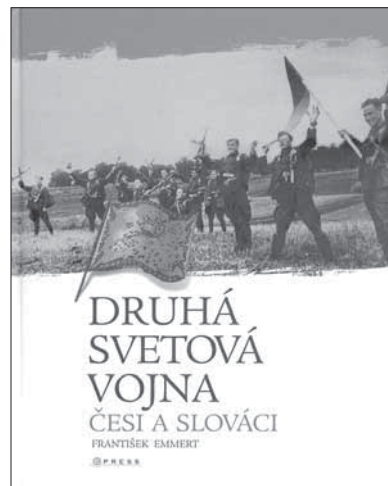
Mary Wecheche

František Emmert: Druhá svetová vojna. Česi a Slováci

Brno, Computer Press 2007. Preklad Lívia Nekolová

So zaujímavou koncepciou knihy, ktorá je akýmsi malým domácim múzeom, prišlo vydavateľstvo Computer Press. Po úspechu knihy Františka Emmerta *Holocaust*, ktorá vyšla vlani a v 28 kapitolách s množstvom fotografií, máp a faksimile takých dokumentov, ako transportné zoznamy do Osvienčimu či preukazy terezínskeho geta, vyšlo v slovenčine aj v češtine ďalšie dielo tohto autora *Druhá svetová vojna. Česi a Slováci*. Okrem zaujímavého textu rámčovaného sudetskou krízou roku 1938 a oslobodením ČSR s vyše 200 fotografiami, z ktorých mnohé sú publikované prvý raz, obsahuje publikácia vyberateľné faksimile. Do ruky si tak môžete vziať abdikáciu listu prezidenta Beneša, úmrtný list Ladislava Vosátka, úradné vyhlásky z obdobia heydrichiády – dovedna 33 faksimile vzácných archívnych

dokumentov, ktoré poskytol Národný archív v Prahe. Na priloženom CD je trinásť dobových nahrávok: prejav prezidenta Emila Hácha k zriadeniu protektorátu, predčítanie mien popravených za heydrichiády z 13. júna 1942, komentár J. Wericha a J. Voskovca k heydrichiáde na BBC roku 1942, výzva bansko-bystrického vysielateľa k začiatku povstania, volanie Prahy o pomoc v ruštine a angličtine, správa o vyhladení obce Lidice, prejav prezidenta Eduarda Beneša po návrate do Prahy a ďalšie nahrávky, ktoré sprostredkujú čitateľovi/ poslucháčovi atmosféru tohto desivého úseku svetovej histórie.

Kniha je určená čitateľom s hlbším záujmom o históriu, je tiež vynikajúcou pomôckou pri výučbe dejepisu na základných a stredných školách.

Antonia Bednáriková

Moja malá encyklopédia: Poznaj svet

Bratislava, Ikar 2007. Preklad Mária Gálová

Bohato ilustrovaná encyklopédia pre deti od troch do šiestich rokov je členená na sedem častí: ľudské telo, dom, v ktorom žijeme, mesto, rastliny a zvieratá, dejiny, svet, vesmír. Tento sled kapitol korešponduje aj s vývinom dieťaťa, ktoré od upretosti na seba a najbližšie okolie čoraz viac do šírky (i výšky a priestoru) poznáva okolitý svet. Každá z častí začína širším, rozkladacím obrázkom, takže je priestor na uvedomenie si zmeny dimenzie.

V kapitole o ľudskom tele je pre tento vekový stupeň veľmi prijateľne spracovaná aj veľmi ošemetná téma – zrod a príchod na svet sestričky, bračeka, jednoducho nového dieťatka. Napokon, je to téma, s ktorou sú malé deti často už od útleho veku konfrontované a odkazovať na budúce vysvetlenie nie je väčšinou najpedagogic-

kejšie. Dejiny sú pochopiteľne frankofónnejšie orientované, podobne vo svetových naj nemôže chýbať Eiffelova veža alebo americká Socha slobody, ktorá nie je až natoľko americká, ako sa zdá, pretože ju Spojeným štátom venovalo Francúzsko. Bodaj by sa aj naše knihy pri prezentácii dejín a sveta dokázali podobne vlastenecky hrdiť, naše deti by boli doma pevnejšie zakorenené, než je to v súčasnosti. Francúzsky originál je potrebné pochváliť aj za aktuálnosť, neomeškanosť, akou niekedy trpia naše pôvodné diela: akceptuje len nedávno prijatý konsenzus o tom, že naša slnečná sústava má po novom len osem planét. Dielko teda možno vrelo odporučiť rodičom aj Ježiškovi.

-msch-

Veľká školská encyklopédia

Bratislava, Fragment 2007

Užitočná publikácia ponúka v deviatich samostatných kapitolách, ktoré sú zamerané na ľudské telo, na svet rastlínstva a živočíšstva, na planétu Zem, ale aj na iné planéty, na oblasť vedy a techniky, umenia, na spoločnosť, dejiny a napokon na jednotlivé krajiny. Každá kapitola je štruktúrovaná tak, aby poskytovala všeobecný prehľad z danej oblasti. Výklad je prispôbený veku čitateľov, vyznačuje sa zrozumiteľným, jasným štýlom. Textové časti sú doplnené množstvom farebných ilustrácií a fotografií. Autori sa pri výklade odvolávajú aj na každodennú skúsenosť samých čitateľov, čím ho robia prítiahlivejším. Tak napríklad v prvej kapitole venovanej ľudskému telu sa detský čitateľ dozvie nielen o jednotlivých orgánoch, zmysloch, mozgu a nervoch, o rozmnožovaní, raste a starnutí organizmu, ale aj o zdra-

vom spôsobe života a o základoch zdravotnej starostlivosti.

Výborne je koncipovaná aj kapitola o umení. Deti sa dozvedia, čo je príbeh, báseň, román, mýtus, legenda, ľudová rozprávka a povest, získajú základné vedomosti o východnom a západnom dramatickom umení, o hudbe a hudobných nástrojoch, o tanci, filme, ba aj o dizajne a odievaní. Každý druh umenia je priblížený cez nejakú známú postavu (Shakespeare, Elvis Presley, Charlie Chaplin, Vasilij Kandinskij...), kniha predstaví aj základné umelecké štýly a historické podoby konkrétneho druhu umenia.

Encyklopédia je určená čitateľom od deviatich rokov, nazdávam sa však, že môže byť dobrým sprievodcom aj pre žiakov vyšších tried základných škôl.

-ef-

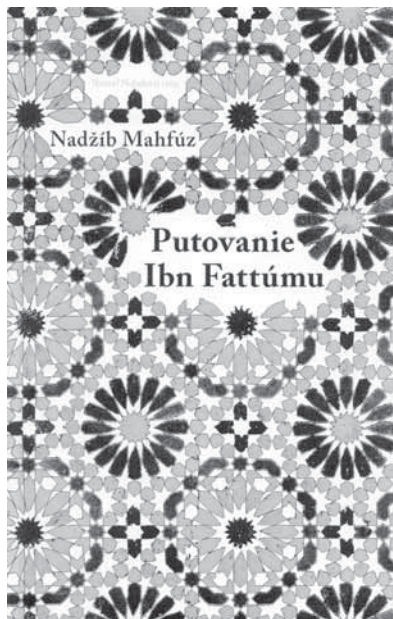
Kniha ako posolstvo

Nadžíb Mahfúz: Putovanie Ibn Fattúmu
Prešov, BAUM 2007. Preklad a doslov Marek Brieška

Prešovské vydavateľstvo BAUM pôsobí nenápadným dojmom. V skromnom repertoári má niekoľko dobrých kníh pre deti. Na sklonku tohto roka zrazu vydáva román egyptského spisovateľa, prvého arabského nositeľa Nobelovej ceny Nadžíba Mahfúza (1911 – 2006), čo sa nielen v knižnici a prekladateľskom kontexte, ale aj v rámci celkovej spoločensko-kultúrnej klímy ukazuje ako závažný výstup. Veď Európanom chýba širšia reflexia islámskych krajín. Zúžený pohľad cez spravodajstvo alebo cez citlivé problémy, povedzme, postavenia žien, vyťahované bez civilizačných, historických a náboženských znalostí, robí neoprávnené z tejto časti ľudstva barbarov a fanatikov. *Putovanie Ibn Fattúmu* môže však byť jedným z pozitívnych dôkazov toho, že pravda nezlavuje zo svojich kritérií, ak nám z islámskej krajiny ponúka text vysokej duchovnej úrovne a morálnych hodnôt.

Putovanie či cesta patrí k najstarším námetom prozaického rozprávania a Mahfúzovo rozprávanie – rozprávka ho spracúva ako univerzálnu alegóriu putovania ľudstva i psychologickú alegóriu duševného hľadania jednotlivca. Cieľom oboch je dokonalosť, priestorovo určená ako zázračná a tajomná krajina Džabal, o ktorej niet písomnej zmienky, mnohí o nej počuli, ale nepoznajú nikoho, kto sa odtiaľ vrátil, aby o nej čo-to prezradil. Hlavný protagonist v postavení priameho rozprávača, Kindíl Muhammad al-Innábí alebo Ibn Fattúma, sa vydáva do diaľav ako osamelý cestovateľ s karavánou a s poslaním, aby našiel liek pre chorú domovinu s for-

málnymi náboženskými prejavmi, s nespravodlivosťou, falošnosťou a zradcovstvom. Aj oddaný muslim Ibn Fattúma zakúsi zradu najbližších a nezíska vytúženú lásku krásnej Halímy.

Z hľadiska sujetu sa akt putovania zobrazuje minimálne, jeho dominanty, takisto ako významové mílniky sa sústreďujú v udalostiach a rozprávaniach v jednotlivých krajinách. To oslabuje reálny plán vnímania diela ako postupnosti na ceste a určite môže prekvapiť čitateľov, ktorí od knihy podľa názvu budú očakávať sled dobrodružných sekvencií. Práve naopak, statickosť deja kulminuje, keď sa Ibn Fattúma v krajinách stretáva s mudrcmi či vysokými predstaviteľmi a diskutuje o ich občianskych,

politických a náboženských pomeroch. Ale dôsledky týchto dišpút sú v osobnej línii hlavnej postavy smerodajné a neraz osudové. Zažíva intímne vzplanutie a rodinné puto s telesne prítiažlivou 'Arúsou, no pre náboženskú intoleranciu sú násilne rozvedení. Nedlho na to okúsi dvadsaťročné väznenie a potom ďalší vzťah, s emancipovanou a zodpovednou Sámíou. Podobne ako s 'Arúsou majú troch synov, a pri očakávaní štvrtého sa Ibn Fattúma lúči, aby uskutočnil dávny sen, návštevu krajiny Džabal.

Prvou krajinou v putovaní je Mašrik – obyvatelia žijú vo voľných sexuálnych zväzkoch a uznávajú božstvo Mesiaca. Druhou je rozvinutejšia krajina Hajra pod vedením kráľa-boha a elity. Tretou krajina Halba, moderná a demokratická. Štvrtou Amán s jeho diktatúrou, s absolutizovaním poriadku a zákona. Napokon piatou je Gurúb, krajina bez strážnikov a vonkajších zákonov, s ľuďmi v hlbokom duchovnom pohrúžení, ktorých majster-starec pripravuje na cestu do krajiny Džabal. Poslednou zastávkou by mal byť Džabal, lenže rozprávanie končí pred úzinou horského prieochodu... Pomedzi krajiny sa preplietajú spomenutý osobný a rodinný život Ibn Fattúmu, rovnako ako sa nimi vine najdôležitejší leitmotív: vojna. Otvorený záver, teda nevieme, či Ibn Fattúma doputoval, alebo nie, podčiarkuje, že žiadna z krajín nedosiahla dokonalosť, každá má pre a proti, pričom najdôležitejšie je udržať si víziu spoločného mierového života sebaovládaním a ovládaním sebeckých túžob.

Radoslav Matejov

Jazyk kozmickej harmónie

Bülent Atalay: Matematika a Mona Lisa
Bratislava, Vydavateľstvo Slovart 2007. Preklad Roman Kečka

Aj keď už môže slovenského čitateľa priam unavovať ošial menom da Vinci, Vydavateľstvo Slovart prichádza na knižný trh s týmto celkom netradičným, no pre mňa atraktívnym titulom. Turecký matematik a popularizátor vedy Bülent Atalay si kladie za cieľ opísať dejiny matematiky a musím priznať, že sa mu to darí miestami majstrovsky. Názov knihy síce hovorí o matematike a Mone Lise, čo však neznamená, že hovorí len o Leonardovej matematike. Vôbec nie. Leonardo je len akousi inšpiráciou na potulkách svetom matematiky od starovekých civilizácií až po súčasnosť. Predstavuje model dokonalého „súzvuku umenia a vedy“ – malby, architektúry, sochárstva, hudby, matematiky, fyziky, biológie a konštruktérstva, model, ktorý je stále aktuálny, aj vyše poltisícročia po da Vincim.

Matematika u väčšiny ľudí vzbudzuje bázeň, u niektorých odpor, no už Pytagoras svojich žiakov upozorňoval, že kniha prírody je napísaná v číslach – dnes by sme pove-

dali v jazyku matematiky. Jazyk matematiky je niečo ako Prometeov oheň, vďaka ktorému sa pyšne čnejú do výšky architektonické skvosty sveta, používame výkonné počítače či tomografické prístroje a obdivujeme symetrické proporcie. Pri ňom sa „všetky dohady prepádajú do večného mlčania“ (da Vinci).

V prípade *Matematiky a Mony Lisy* treba vyzdvihnúť Atalayov jednoduchý a čitateľsky prístupný štýl, ale aj upozorniť na viaceré miesta v texte, ktorých význam sa posúva neželaným smerom vinou nepresného prekladu a kalí môj dojem z čítania, napr. „skúšané matematické modely“ namiesto overované, „obvod zeme“ namiesto obvod Zeme, „keď sa snežná sústava nachádzala v súčasnej pozícii“ namiesto pozície, v ktorej sa nachádza v súčasnosti, „pohyblivé teleso“ namiesto pohybujuce sa telesa (ide o formuláciu Galileovho pohybového zákona!), ľudský let namiesto let človeka a mnohé ďalšie!

Richard Cedzo

Príbeh o dôležitom boji

Beowulf. Prerazprávanie E. Talbot Donaldson
Bratislava, Fragment 2007. Preklad Martin Zbronský

Pôvodných 3182 aliteračných veršov typických pre starogermánsku epiku (v takej forme bola napísaná táto báseň z raného stredoveku oslavujúca bojové hrdinstvá) by si už asi nevychutnal nik z nás, a tak nám ostáva príbeh. Statočný bojovník a netvor, hrdina a nepriateľ. Pôsobivé detaily, podmanivá tonácia reči postáv i samého deja. Talbot Donaldson podľa môjho názoru pomerne citlivo uchopuje obradnosť a ritualizáciu rozprávania. Neosekáva Beowulfa na sled pohybov, ponecháva miesto i odbočkám, retrospektívam a opakovaniu zvyšujúcejmu slávnosť textu. V útlej knižočke, ktorá samozrejme vonkoncom nešpiruje na označenie „kritické vydanie“, sa našlo dokonca miesto pre poznámkový aparát.

Napriek tomu z hľadiska výrazovej stránky textu sa k čitateľovi dostala len kostra, no dostatočne mohutná na to, aby obdivovala i vzbudzovala obdiv, zvädzala k nespočetným napodobeniam. Obluda Grendel a urodzený Beowulf sú drak a svätý Juraj legend, prípadne drak a princ z rozprávok. Nemýľme sa, ani sám Beowulf nie je pôvodným zdrojom, len jednou z nespočetných zastávok na ces-

te pradávneho mýtu Indoeurópanov o boji uranického (nebeského) princípu so zemským (chthonickým). Súvislosť, podobnosť a príkladov by sa dali nájsť desiatky, ak nie stovky, viaceré motívov i postáv pozornejší čitateľa nemôžu nezachytiť v severských ságach a nemeckých Niebelungoch a potom sprostredkované v Tolkienovom *Pánovi Prsteňov*. Nejdeme však ďalej a hlbšie. Ako laik v anglickej histórii zbabelo vycúvam. Vzdám poctu tisíciam štúdií o klenote ranostredovekej anglosaskej literatúry a naplno si vychutnávam dej. Odvaha, vernosť, česť, neústupnosť, tvrdohlavosť.

A my si pripomeňme, že Beowulfovo hrdinstvo nespočívalo v skutkoch, pri ktorých predvážal svaly a rýchle pohyby, ale v nevyhnutnej akcii na záchranu spoločenstva.

Skutočne dôležitý boj totiž nie je šou. Je vážny a na nič sa nehrá. Preto má rozprávanie o ňom zvláštnu neopakovateľnú príchuť.

Film nakrútený na námety tohto eposu *Beowulf: Kráľ barbarov* sa v týchto dňoch dostáva aj na plátna slovenských kín.

Miloš Ferko

ZO SVETA KNÍH

Richter po španielsky

Básnik Ján Zambor priviedol nedávno do našej redakcie vzácnu návštevu – španielskeho prekladateľa slovenskej poézie, širitela našej literatúry na Pyrenejskom polostrove, Alejandra Hermidu de Blas. Povestne skromný prekladateľ neprišiel s prázdnyimi rukami, ale priniesol svoj nový knižný preklad, výber z poézie Milana Richtera *El silencio de los árboles en Hyde Park* (Mlčané stromov v Hyde Parku), ktorý začiatkom novembra vyšiel v barce-

lonskom vydavateľstve s poetickým názvom La Poesía, señor hidalgo (Poézia, pán rytier). Do výberu, ktorý zostavil prekladateľ spolu s autorom, zaradil takmer šesťdesiat básní, všetky sú uvedené v slovenčine aj v španielčine. Po *Campanas* (Zvonoch) Milana Rúfusa je to už druhá básnická kniha slovenského autora, ktorá vyšla v preklade Alejandra Hermidu de Blas v tomto vydavateľstve, obidve podporila komisia SLO-LIA.

Zdravie spod slovenskej pokrievky

Napriek tomu, že český trh je zaplavený knihami o zdravom životnom štýle, kniha Igora Bukovského *Návod na prežitie pre muža*, ktorej český preklad Evy Josífkovej (*Návod na prežití pro muže*) sa po nedávnej prezentácii v Prahe dostal k našim západným susedom, zaznamenáva mimoriadny úspech. Hneď sa stala najpredávanejšou knihou a odporúča ju Ministerstvo zdravotníctva ČR. MUDr. Igor Bukovský, PhD., nielenže je fungovaný odborník na výživu a jej vplyv na fyziologické procesy v ľudskom organizme, ale

vie čitateľa nenásilne presvedčiť, aby sa viac venoval svojmu zdraviu. Knihu uviedli medzi čitateľov v Literárnej kaviarni knižkupectva Kanzelsberger na Václavskom námestí v Prahe 8. novembra za prítomnosti známych osobností, ktoré prispeli do publikácie krátkymi rozhovormi. Svojou účasťou na prezentácii podporili poslanie knihy, že každý z nás je zodpovedný za svoje zdravie. Zdeněk Svěrák, Michal Viewegh, Milan Lasica, Marek Eben a Milan Markovič, ktorý celé podujatie moderoval.

Jarmila Wankeová

Literatúra bez hraníc

V rakúskom Friedrichshofe (spolková krajina Burgenland), ani nie 40 km vzdialenou od Bratislavy, sa uskutočnilo (10. novembra) ďalšie zo stretnutí, ktoré prekračuje hranice. Úspešná viennská prozaička Karin Ivancsics si na spoločné čítanie pozvala Mariána Hatalu. Marián Hatala, verný zásade, že prvá veta sa musí podariť, uviedol svoje vystúpenie myšlienkou šéfredaktora časopisu Literatur und Kritik Karla-Marcusa Gauša, že hranice, to nie je žiadny koniec, ale výzva denne ich prekračovať. V preklade Gerlinde Tesche potom prečítal štyridsať aforizmov z kníh *Prečo*

trpaslíci tak rýchlo rastú a *Ak chceš hrať v noci na klavíri*. Jeho aforizmy sa už dostali do edičného plánu viennského vydavateľstva Lehner Verlag, ktoré pred dvoma rokmi vydalo výber z autorovej básnickej tvorby pod názvom *Zum Greifen weit (Na dosah ďaleko)*. Hatala vhodne nadviazala na Ivančicsovej *Zápisky zlodejky kvetín* a predovšetkým na autorkine humorne ladené miniatúry v próze. Publikum často prerušovalo ukážky smiechom, búrlivý potlesk na záver bol výrazom uznania a vďaka obom aktérom.

Beata Hileková

Odišiel Ira Levin

Americký autor románu *Rosemary's Baby* (Rosemarino dieťa, 1967), ktorý preslávil film nakrútený o rok neskôr v réžii Romana Polanského s Miou Farrow a Johnom Cassavetesom v hlavných úlohách, zomrel 12. novembra vo veku 78 rokov doma na Manhattane v New Yorku. Jeho tvorba je žánrovo veľmi rozsiahla, bol schopný písať od trilerov až po bulvárne divadelné komédie. Hoci za štyri-

desať rokov napísal len sedem románov, všetky dosiahli mimoriadny čitateľský úspech, predali sa ich desiatky miliónov výtlačkov a mnohé boli úspešne sfilmované. V slovenčine vyšli *Chlapci z Brazílie* (Slovenský spisovateľ 1984), *Ešte bozk, a zomrieš!* (Ikar 1993), *Rosemarino dieťa* (Ikar 1993), *Vrah vo vežiaku* (Slovenský spisovateľ 1993) a *Stepfordské paničky* (Motýl 2004).

NAJPREDÁVANEJŠIE KNIHY

vo Veľkej Británii

Beletria

1. Patricia CORNWELLOVÁ: Book of the Dead (Kniha mŕtvych)
2. Anthony HOROWITZ: Snakehead (Hadia hlava)
3. The Doctor Who Annual (Ročenka doktora Who)
4. Ian McEWAN: Atonement (Vykúpenie)
5. Danielle STEELOVÁ: H.R.H.
6. Clive CUSSLER: Treasure of Khan (Khanov poklad)
7. Jeffery DEEVER: More Twisted (Viac zamotané)
8. James PATTERSON: Cross (Križ)
9. Martina COLEOVÁ: Faces (Tváre)
10. Jacqueline WILSONOVÁ: Kiss (Bozk)

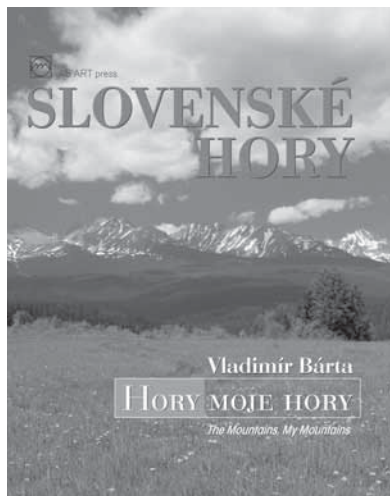
Literatúra faktu

1. Guinness World Records (Guinnessova kniha rekordov)

2. Nigella LAWSONOVÁ: Nigella Express (Nigella expresne)
3. Richard HAMMOND: On the Edge (Na hrane)
4. Jeremy CLARKSON: Don't Stop Me Now (Teraz ma nezastavuj)
5. Ewan MCGREGOR a Charley BOORMAN: Long Way Down (Dlhá cesta nadol)
6. Bobby CHARLTON: My Manchester United Years (Moje roky v Manchester United)
7. Jeremy CLARKSON: And Another Thing (A ďalšia vec)
8. Jamie OLIVER: Jamie at Home (Jamie doma)
9. Sharon OSBOURNEOVÁ: Sharon Osbourne Survivor: My Story (Môj príbeh)
10. Michael PALIN: New Europe (Nová Európa)

Zaostrené na nezabudnuteľné okamihy

Vladimír Bárta
Slovenské hory.
Hory moje hory –
The Mountains,
my Mountains
Slovenská Lupča, AB Art Press
2007

Obdivovateľov slovenskej horskej prírody poteší nové knižné dielo fotografa, publicistu a vydavateľa V. Bárta. Kniha predstavuje 13 najvýznamnejších slovenských pohorí – Vysoké, Západné, Belianske a Nízke Tatry, Malú a Veľkú Fatru, Strážovské, Kremnické a Štiavnické vrchy a ďalšie horstvá prostredníctvom vyše stovky umeleckých a dokumentárnych fotografií a šestnástich lyrických príbehov, ktoré autor zažil počas potuliek po slovenských horách. V krátkych autentických záznamoch sa autor vracia k najsilnejším zážitkom, aké poskytuje len vzťah človek–príroda: Cez lavínové svahy Krížnej, Vtedy pred Michalom, Krutá noc pod Ďumbierom, Spomienka na chatu pod Chlebom. Všetky texty sú preložené aj do anglického jazyka. Jeden z Bártovej horských spolupútnikov, spisovateľ Peter Holka, v úvode píše: „Vladove knihy obnažujú krajinu, zdá sa, akoby ju fotografie znovu tvorili, priblížili vnímavými očami, až sa ti chce do tej krajiny vstúpiť bosou nohou. Do krajiny vykúpanej rannou hmlou. Podmaňuje ťa melanchólia jesenného zákutia pri jazere či tamhore na holi s výraznými kontúrami pri zapadajúcom slnku. Vzápätí cítíš spupnú silu a dynamiku hornatej slovenskej krajiny...“

Autor o svojom diele prezradil: „Do slovenských vrchov a dolín som najskôr chodieval ako turista, až neskôr aj ako fotograf. Kniha je nielen mojou fotografickou, ale aj publicistickou výpoveďou. Je návratom na známe a mnohokrát prechodené miesta v Tatrách, Malej i Veľkej Fatre, v Štiavnických, Kremnických i v ďalších vrchoch. Oživuje mi nielen chvíle prežité pri čakaní na vhodný okamih, na dobré svetlo, ale aj spomienky na ľudí, ktorých som pri potulkách po slovenských horách stretával.“

Veronika Čížiková

Thomas Marent
Dažďový les.
Fotografické safari
Bratislava, Ikar 2007

Čítať v rukavičkách a s istou dávkou bázne a úcty. Ale aj s potešením z možnosti kochať sa krásou v najrozličnejších podobách, krásu z knihy ako umeleckého diela nevnímajú.

To by mohlo byť stručné hodnotenie knihy s podtitulom Fotografické safari, na ktorú sa čitateľ v knihe *Dažďový les* môže vydať so švaj-

čiariskym fotografom Thomasom Marentom.

Jeho fotografie-výtvarné diela, ktorých inšpirátorom a – ak budeme tradične ľudsky neskromní – spolutvorcom je príroda, nás zavedú tam, kam sa mnohí nikdy nedostaneme. Ale zasa – keby sa nám to podarilo, naše vnímanie krásna by azda nadobudlo hlbšie dimenzie. Pravda, ak by sme v sebe mali túžbu krásno objavovať. Najmä však, keby sme mali túžbu objavovať ho s pokorou, s akou to urobil autor tejto publikácie. Prírodu fotografuje od svojich šestnástich rokov, keď si kúpil prvý fotoaparát. A dažďové lesy na celom svete sa stali jeho prechodnými domovskými miestami potom, čo sa v roku 1990, dostal prvý raz do jedného z nich v Austrálii. Šestnásťročné putovanie s fotoaparátom po dažďových lesoch na severoamerickom, juhoamerickom kontinente, v Afrike, Ázii a Austrálii vyústilo do skvostnej publikácie vydané pôvodne vo vydavateľstve Dorling Kindersley Limited v Londýne v roku 2006. A slovenský preklad doc. RNDr. Milana Thurza pre vydavateľstvo Ikar nás presvedčí, že autor knihy je viac ako fotograf. Decentne lakonické, sprievodné texty, v ktorých však nechýbajú zaujímavé fakty a z ktorých presvitá fotograf vztah a obdiv ku všetkému živému uspokojia nielen milovníka krásy a prírody, ale aj dobrodružstva. Thomas Marent totiž okrem pritažlivo podaných faktov o unikátnych rastlinách a živočíchoch ponúka aj letmé náčrty svojej púte za nimi. Informácie o fotografovaných rastlinách a živočíchoch prezrádzajú výbornú erudíciu, a pritom nie sú nudne suché. To, čo pri fotografovaní zažil, zasa rozpráva príjemne vecne, bez sklznutia do gýčovitého piár-štylu, takže čitateľovi jeho knihy sa darí to, čo pri podobných publikáciách málokedy – vnímať s rovnakým zaujatím obrázky aj text. A aj knihu ako celok. Ako malé elegantné výtvarné dielo korunované štýlovo čistým zalomením. Eleganciu knihy podčiarkuje čierna farba, pre ktorú je naozaj užitočné čítať ju v rukavičkách, aby sme do jej krásy nezasiahli odtlačkami rúk, nech by boli akokoľvek vyumývané.

Skutočný dažďový les je klenot prírody. Fotografický *Dažďový les* Thomasa Marenta sa môže stať klenotom každej knižnice. A ak ho budeme čítať s deťmi, tak aj skvelou vzdelávacou a výchovnou pomôckou. Je urobená tak, že má šancu vzbudiť prirodzený záujem ochraňovať krásu, ktorú Marent zachytil pri pobytoch v dažďových lesoch.

Marta Moravčíková

Stephen Farthing a kol.
1000 obrazů, které
musíte vidět
Praha, Fortuna Libri 2007

Vynikajúce obrazy sú ako ľudia. Môžete získať nejakú predstavu o tom, akí sú (napríklad aj z fotografie), ale na to, aby ste zistili, akí sú naozaj, musíte s nimi stráviť určitý čas a spoznať ich. Zostáva nemennou skutočnosťou, že jediným spôsobom, ako pochopiť, aký vynikajúci obraz naozaj je, nie je spoľahnúť sa na slová niekoho iného, ale ísť a pozrieť sa na ten obraz v skutočnosti. Takýto zážitok vám nemôže nahradiť nijaká obrazová publikácia. Spomínam si, ako mdlé až gýčovito na mňa kedysi pôsobili van Goghove Slnečnice, kým som na vlastné oči nevidel oslepujúcu

mágiu ich farieb priamo v londýnskej National Gallery.

V tomto zmysle nemôže byť predkladaná, objemná kniha ničím viac ako príručkou návštevníka galérií, akými cestovným sprievodcom po mekkách výtvarného umenia vo svete. Je to však príručka hodnotná, aj keď (ako každý výber), subjektívna. Iste si každý milovník umenia spomenie na nejaký obraz, ktorý sa mu páči a ktorý tu nie je, zostavovateľovi však nemožno uprieť, že sa snažil predstrieť reprezentatívnu zbierku všetkými štýlmi a obdobiami. Dnes je dosť populárne predstavovať 10 najlepších románov, 100 najvýznamnejších osobností, 50 najkrajších žien... Tisíc obrazov je predsa už len reprezentatívnejšia vzorka s výrazne zvýšenou spoľahlivosťou, že to, čo vidíte, patrí naozaj medzi to najkvalitnejšie spomedzi výtvarných diel. Šírka záberu toho najpozoruhodnejšieho, najobľúbenejšieho, najefektnejšieho, najdôležitejšieho i najkontroverzejšieho je naozaj pôsobivá – popri osvedčených etablovaných umelcoch zahŕňa aj najnovšie objavy uznávaných moderných galeristov.

Diela sú v knihe zoradené chronologicky a prehľadne, navyše publikácia bola doplnená o register umelcov a obrazov, čo výrazne zjednodušuje vyhľadávanie. Táto „virtuálna výstava“ je najmä výsledkom celoživotnej práce profesora Stephana Farthinga a nemala by chýbať v knižnici žiadneho kultúrneho človeka.

Matej Komlošík

Lucy Watsonová
Kresba. Úvodný kurz
Bratislava, Ikar 2007
Preklad Edgar Jarúnek

Mnohí z nás v detstve radi kreslili, utvárali si tak vlastný svet fantázie, rozvíjali obrazotvornosť. Potom sa nám farbičky a fixky nejak odcudzili a nám už ani nenapadlo vziať ich opäť do ruky. Po rokoch však možno niekto zatúži vrátiť sa k tejto dávno zabudnutej činnosti, bude chcieť zvečniť na papier niektoré okamihy tak jedinečne, ako ich videl on. Ale ako na to? Úvodný kurz kresby nás s kreslením zoznamuje úplne od začiatku a takpovediac „po lopate“. Najskôr sa treba rozhodnúť, čím budeme kresliť – ceruzkou, perom, uhľom či pastelom. Dôležitý je aj výber papiera, pretože druh papiera, ktorý použijeme, má vplyv na výraz našich kresieb. Kreslenie na hladký papier napríklad odhaľuje každý detail, drsný povrch čiary prerušuje. Aby vznikla realistická kresba, predmety musia mať primeraný tvar a ich rozmery musia byť v správnom pomere, čo nazývame proporciou. Všetko, čo vidíme, je trojrozmerné, náš papier je však dvojrozmerný. Ako potom preniesť hĺbku predmetov na papier? Kniha nám prezradí jednoduché pravidlá, vďaka ktorým zvládneme aj túto prekážku. Naučíme sa, ako pri kreslení postupovať, ako pridávať tóny, využívať perspektívu, aký je kľúč k dobrej kompozícii, ako zachytiť moment či pohyb.

Nášmu kresleniu naozaj pomôžu jednotlivé kresby uvedené v knihe slúžiace na ukážku postupov kreslenia. Máme tak možnosť sledovať kroky, ako jednotlivé kresby vznikajú a ako budú čoskoro vznikať aj tie naše.

–mgb–

Vydavateľstvo Neografia

Adresa: Škultétyho 1
036 55 Martin
tel./fax: 043/4201 281, 4201 282,
fax: 043/4201 706
e-mail: smieskova@neografia.sk
www.neografia.sk
Vedúca vydavateľstva Neografia, a. s.,
Martin: Janka Smiešková
Vznik: 1989
Zameranie, profilové edície: Zameriavame sa najmä na obrazové publikácie, ktoré reprezentujú Slovensko, ale aj na populárno-odborné knihy, kuchárky, publikácie pre deti, monografie obcí a miest, merkantil.

• Ktoré distribučné spoločnosti rozširujú tituly vášho vydavateľstva?

– Aj keď je to ročne len niekoľko kníh, spolupracujeme s desiatkou distribučných spoločností.

• Koľko titulov ste vydali od vzniku, koľko z nich predstavujú publikácie slovenských autorov?

– Vydali sme vyše stovky titulov, v ostatných rokoch prevažnú časť našej produkcie tvoria knihy slovenských autorov.

• Akým počtom titulov ste prispeli na knižný trh roku 2007?

– Tento rok sa môžeme pochváliť ďalším vydaním nádhernej a úspešnej knihy *Slovensko*, ktorá vyšla v slovenskom, anglickom a nemeckom jazyku. Autorom je fotograf Alexander Jiroušek. Je to pokračovateľka svojej slávnej predchodkyne, ktorú zostavil Eugen Lazišťan a vychádzala šťastných trinásť rokov. Vydávame aj odborné publikácie – *Klinická veterinárna farmakológia* a *Kvalita liečiv*, pri nich bola veľmi príjemná spolupráca so zostavovateľmi a autorkou. Naším najnovším titulom je publikácia o dejinách tlačiarstva v Martine *Martinské typografissimo*.

• S akými edičnými zámermi vstupujete do roku 2008?

– Prekvapíť úspešnými titulmi...

• Ktorý zo svojich titulov pokladáte za najlepší?

– Jednoznačne *Slovensko* od oboch autorov a *Atlas húb* od Ladislava Hagaru. Svojho času žala slávu aj *Veľká farebná obrazová kuchárka* od Vladimíra Horeckého.

• A naopak, ktorý zo svojich titulov pokladáte za vydavateľský omyl?

– Sú knihy, ktoré sa predávali dlhšie, než by vydavateľ chcel. Omylom nie je kniha, ale nesprávne zvolený čas jej vydania či nedostatočná podpora od

distribúcií, slabá propagácia z dôvodu nie lacnej reklamy.

• Čo vás najviac trápí na knižnom trhu?

– Keďže našich titulov je len niekoľko ročne, každý pripravujeme s láskou. Je to láska a úcta ku knihám aj autorom. A nádej, že kniha sa bude páčiť komukoľvek, kto ju chyť do ruky. Preto ma veľmi mrzí súčasná situácia, keď kúpiť knihu neraz znamená luxus.

• Čo by podľa vás pomohlo slovenskému knižnému trhu?

– Veľmi si želim, aby si ten luxus mohol dopriať každý, keď ho kniha niečím zaujme, aby nemusel premýšľať, či mu to peňaženka dovolí...

• Prezradíte svoj nesplnený vydavateľský sen?

– Nie je konkrétny a má ho asi každý vydavateľ, objavovať čerešničky na torte, ktoré budú tešiť a budú žiadané.

• Aký máte názor na rebríčky bestsellerov?

– Na bestseller verím, ale neverím zverejneným rebríčkam.

• Akú knižku práve čítate?

– Mám ich rozčítaných viac. Sú to známi autori a každý z nich napísal viacero kníh, ktoré verím, že sú bestsellerom. Sú to autori ako Vadim Zeland, Brian Tracy, Robert Kiyosaki.

Zahraniční vydavatelé pri okrúhlom stole

Zástupcovia renomovaných zahraničných vydavateľstiev z USA, Veľkej Británie, Nemecka, Holandska – Ewa Ledóchowiczová, Artur Graboš, bratia Jacek a Marek Lewinsonovi, ktorí sprostredkujú odbornú, vedeckú, populárno-náučnú literatúru i beletriu aj pre Slovensko – stretli sa (6. novembra) s priaznivcami tejto literatúry na seminári *Knihobranie 2007*. Podujatie usporiadalo bratislavské kníhkupectvo Eurobooks, kde nájdete produkciu týchto vydavateľstiev, prípadne si tu knihy zo zahraničných vydavateľstiev môžete objednať. Pri okrúhlom stole sa hovorilo nielen o zameraní a produkcii vydavateľstiev, ale aj o obsahovej a grafickej úrovni titulov, distribúcií a cenotvorbe. V besede s čitateľmi a zástupcami knižnic odzneli aj povzbudzujúce zábery niektorých zahraničných vydavateľstiev, ktoré budú ponúkať školám na Slovensku výhodné podmienky na kúpu učebníc. Ďalším ústretovým krokom bola ponuka recenzných exemplárov

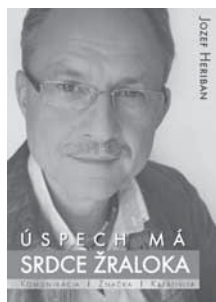
knižných noviniek, ktoré možno získať práve prostredníctvom zástupcov zahraničných vydavateľov. Pre nás znela ako hudba ďalekej budúcnosti informácia o silných vydavateľstvách niektorých amerických univerzít, čo prispievajú na rozvoj organizátor Karol Fajth: „Na jeseň dozrela vo vydavateľstvách najlepšia úroda ľudskej mysle a ducha, preto sme pripravili *Knihobranie s ochutnávkou najlepších značiek z viníc poznania na celom svete*.“ 100 najlepších titulov vybrala odborná porota a jej rebríček nájdete pod špeciálnym logom Knihobrania na webovej stránke kníhkupectva Eurobooks (www.eurobooks.sk) so základnými údajmi o každej knihe.

Súčasnou seminára bol aj prvý ročník netradičného výberu najlepších zahraničných titulov za roky 2006/2007. Ako poznamenal hlavný organizátor Karol Fajth: „Na jeseň dozrela vo vydavateľstvách najlepšia úroda ľudskej mysle a ducha, preto sme pripravili *Knihobranie s ochutnávkou najlepších značiek z viníc poznania na celom svete*.“ 100 najlepších titulov vybrala odborná porota a jej rebríček nájdete pod špeciálnym logom Knihobrania na webovej stránke kníhkupectva Eurobooks (www.eurobooks.sk) so základnými údajmi o každej knihe.

Lýdia Čelková

Optimizmu ako bonus k úspechu

Jozef Heriban
Úspech má srdce žraloka
Bratislava, HERIAL 2007

Žijeme vo svete, ktorý ovládli značky. Tento fenomén rozpútal novodobú, nikdy nekončiacu vojnu – neľútostnú a bez akýchkoľvek pravidiel, ktoré by dopredu dokázali zabezpečiť úspech. Kto chce zvíťaziť aspoň v jednej

takejto bitke, musí mať špeciálny predpoklad – nosiť v hrudi srdce žraloka, ktoré ho bude hnať dopredu. Pretože „úspech je ako žralok, alebo sa stále pohybuje, alebo zomiera“. Žiadna iná metafora v názve knihy by lepšie nevystihla jej podstatu, pretože nová kniha Jozefa Heribana je návodom na dosiahnutie úspechu – nielen v kreovaní a budovaní značky, komunikácii a reklame, ale aj v každodennom živote. Márne by ste v nej však hľadali klasickú marketingovú príručku plnú teoretických rád a učebnicových stratégií, aj napriek tomu, že autora k napísaniu tejto knihy inšpirovalo jeho pôsobenie v role vysokoškolského učiteľa. Jozef Heriban píše rovnakým štýlom, ako učí – sviežo, pútavo a nenútené. Odbornú problematiku, dotýkajúcu sa tvorby značky, reklamy a komunikácie, sprostredkúva spôsobom zrozumiteľným a najmä zaujímavým aj pre laického čitateľa, ktorý svoju pozornosť marketingu doteraz vôbec nevenoval. Po prečítaní tejto knihy však určite zistíte, že sa dozvedel informácie zo sveta marketingu a PR, ktoré môže vo svoj prospech a pre vlastnú spokojnosť využívať v každodennom živote. Ako hovorí autor, aj meno každého človeka je vlastne značka. Keď chce byť človek vo svojom osobnom a pracovnom živote úspešný (kto by nechcel?!), či je to taxikár, premiér, sestrička v nemocnici, operný spevák alebo učiteľka v základnej škole, mal by sa o svoje meno náležite starať a nezabúdať na fakt, že dobré, ale aj zlé meno sa stáva vizitkou svojho nositeľa. Môže nám pomôcť otvoriť zamknuté dvere, ale takisto ich v najmenšom očakávanej chvíli zabuchnúť rovno pred nosom.

Podstatnú časť svojej knihy, autor venoval rozprávaniu o kreativite. Určite to nebolo náhodou, pretože práve kreativita je odpoveďou na čoraz častejšie opakujúce sa otázky typu: „Ako sa vymaniť zo šedivého priemeru? Ako preraziť? Ako sa zviditeľniť? Ako zaujať?“ Kreativita znamená prvý krok k úspechu. Ľudia z nej majú často strach, jednoducho sa boja inakosti, nedokážu riskovať, improvizovať, alebo im jednoducho chýba zmysel pre humor a optimizmus. Kto však v sebe nájde aspoň štipku z každej z týchto ingrediencií, má všetky predpoklady na to, aby sa na svet díval cez „kreativistické“ okuliare, a tým bol o krok vpred pred ostatnými. Aby však recept na vytúžený úspech spoľahlivo fungoval, iba kreativita nestačí. Jozef Heriban prezieravo odporúča spomínané ingrediencie doplniť hrstou vytrvalosti, pracovitosti a silnej vôle. Čo od začiatku mimoriadne upúta a zaujme na tejto neobvykle koncipovanej knihe sú príbehy, ktorými ju autor – majster rozprávač – veľmi prirodzene popretkával. Príbehy, ktoré nútia zamyslieť sa, príbehy, ktoré pobavia, poučia alebo dolejú optimizmus do života. Naozaj nečakaný bonus od „marketingovej príručky“. Nová kniha Jozefa Heribana je jednoducho vydarená, v slovách zhmotnená koláž optimizmu, životných skúseností, vedomostí a postrehov, ktorá má tú zázračnú moc, rozbúchať vo vašej hrudi srdce žraloka.

Kristína Hasprová

S Kornelom Földvárom nad komiksom

© Christoph Harringer

Čítanie na odstreľ?

Všetko sa začalo v Altamire. Na stenách jej jaskýň je podľa Johna Steinbecka nakreslená cromagnonská literatúra. Skalné maľby sú svojský zápisník pravekého človeka, v ktorom zážitky a príbehy uchoval trvanlivejšie, než by vedela vrtkavá a pominuteľná pamäť rozprávača. V historicko-perspektíve sa k nemu teda hlási nielen výtvarné umenie a jeho svojhlavé dieťa komiks, ale ako k záznamu pohybu aj film a pre náboj epiky celkom legitímne aj literatúra. Je trpkým paradoxom, že umenie v sebazáchovnom geste začína hľadať cestu späť k spoločným počiatkom práve dnes, v čase diabolicky atomizujúcej špecializácie. Ako vidno zo štatistik, pod náporom pohybujúcich sa obrázkov všetkých druhov prudko klesá predaj kníh, najmä základných klasických pilierov kultúry. A tu priam dojímavosť priskočil na pomoc komiks. Známa a prestížna nemeckou cenou za komiks odmenená kresliarka Isabel Kreitzová z Hamburgu prišla s nápadom, ako v podobe komiksu zachrániť Mannových Buddenbroo-

kovcov pred nečítaním a následným vytesnením z vedomia nastupujúcich generácií.

Je to imponujúci, žiaľ, márný heroický projekt. Ak by sa z monumentálneho románu podarilo čosi zachovať, sotva to bude Thomas Mann. Ne-návratne sa stratí to, čo autora robí autorom, povedzme neopakovateľný štýl, myšlienková hĺbka. Úvahy, sentencie i časté odbočky a epizód nevyhnutne zmiznú. Preklad do komplexu obrázkov má iné pravidlá než preklad z jazyka do jazyka; literárne dielo ako celok od slova do slova prekresliť nemožno. Komiks má špecifickú poetiku, podobnú filmovej. Aj jeho scenár sa zakladá na redukcii a dynamizovaní literárnej predlohy. Širokodychý, ako mohutná rieka majestátne plynúci Mannov román sa celým usposobením takémuto prístupu bytostne vzpiera. Do bublín dialógu sa zmestí len to najnevyhnutnejšie a pridlhé úvahy nad či pod obrázkami sú vražednou brzdou. Z románu ostane v najlepšom prípade kostra, zredukovaný obsah. Márne výtvarníčka rozvíja krídla inšpirácie a ušľachtileho úmyslu, poetika žánru jej vzlietnuť nedovolí. Ikarovský údel ju čaká už pri štarte.

Ostáva nám len nádej, že akokoľvek technokraticky sa svet bude rozvíjať, ako v Bradburyho 451 stupňoch Fahrenheita nevyhynie v ňom sekta aktívnych čitateľov. A cez nich ani literatúra. Aby naši potomkovia kedysi v budúcnosti nemuseli hľadať literatúru opäť na stenách jaskýň.

K. Földvári

LITERÁRNY KVÍZ

V období tzv. normalizácie, krátko po vpáde vojsk Varšavskej zmluvy do Československa v auguste 1968, keď si komunistická politická garnitúra upevňovala svoju moc, v komplikovanej situácii sa ocitli aj tí slovenskí prozaici, ktorí v 60. rokoch svojou tvorbou popierali socialistický realizmus. Veľmi rýchlo totiž bolo jasné, že ak chcú naďalej vydávať knihy, nebudú môcť reflektovať životné pocity jednotlivca spôsobmi, akými to robili dovtedy, že o súčasnosti nebudú môcť písať pravdivo. Viacerí z nich východisko našli v tematickom príklone k minulosti a v návratoch do rokov detstva. Takéto uchýlenie k téme minulosti prinieslo svoje pozitívne výsledky. Jedným z nich je nepochybne aj román Ladislava Balleka z roku 1981 *Agáty* s podtitulom *Druhá kniha o Palánku* (prvou bol román *Pomocník*).

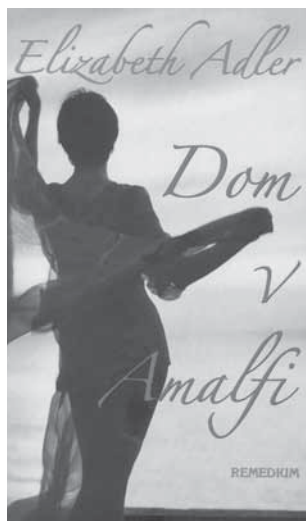
Agáty sú rozsiahlou epickou freskou s množstvom postáv a príbehov a náročnou kompozíciou. Román nemá jednu ústrednú dejovú niť, ale vytvorený je z kapitol, v ktorých sa protagonistami i vedľajšími postavami stávajú vždy iní obyvatelia hraničného mestečka Palánka a jeho blízkeho okolia. Autorovi sa podarilo neskierne sugestívne stvárniť prostredie mesta, ktoré akoby bolo živým organizmom, ako aj atmosféru južnej prírody, ktorá priam určuje vlastnosti tamojších obyvateľov. Palánka sa tak stáva hlavným hrdinom celej knihy. V živote ľudí tu zohráva úlohu i rieka, ktorá sa neraz vylieva z brehov a z času na čas osudovo zasiahne do života niektorých z nich:

„Lúky okolo mesta sa premenili na obrovské jazero kalných, dravých a búrlivých vôd, ktoré strhávali všetko, čo im prišlo do cesty, mesto vyhlásilo prvý stupeň pohotovosti, lebo voda ... prešla záhradami až do nižšie ležiacich ulíc, do pivníc domov a čapotala na prahu ľudských obydlí. Ľudia z pririečnych domov sa stahovali do mesta.

Mestu hrozila povodeň. Aj v kopcach na hornom toku ... sa rýchlo topil sneh – celý kraj zasiahla nezvyčajne teplá vlna.“

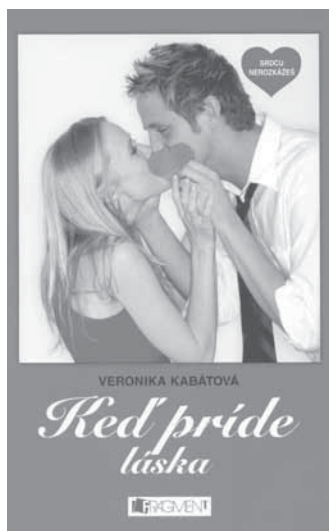
V úryvku sú na dvoch miestach namiesto názvu tri bodky. Naša dnešná kvízová otázka teda znie: Aká slovenská rieka preteká cez románové mesto Palánka? Jej riešenie je určite ľahšie pre tých, čo toto vynikajúce dielo čítali, ako aj pre tých, ktorí vedia, ktoré z našich miest sa pod menom Palánka ukrýva. Aj tentoraz však, aby mali šancu všetci, ponúkame tri možnosti:

- A) Váh
- B) Dunaj
- C) Ipeľ

Na vaše odpovede čakáme do 19. decembra 2007, nezabudnite k nim prilepiť kupóny vydavateľstiev Remedium a Fragment. Ani jeden z našich čitateľov nezaváhal pri otázke z KR č. 23, ktorej postave zo svojho románu *Súdruhovia sa pýtajú, komu teda ešte veriť? Na to im odpovedám: Strane verte, súdruhovia! Revolučná strana nesklame a nezradí nikdy!* Všetci správne určili možnosť C) súdruhovi Gotlesovi, za ktorým sa skrýva Klement Gottwald. Knižky posielame Andrei GAJDOŠOVEJ do Rožňavy a Lubi- ci VLASÁKOVEJ do Bratislavy.

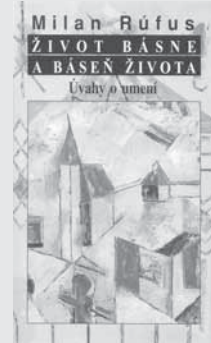
Vymýšľa Igor Hochel

JUBILANTI

od 5. do 19. decembra

10. 12. 1928 sa narodil v Závažnej Porube básnik, esejista, prekladateľ a autor literatúry pre deti Milan RÚFUS. Tak ako vo svojej poézii, aj v esejach a úvahách o umení zachováva rovnaký prístup k slovu. O čo úspornejšie narába so slovom, o to hlbšie

načiera do tém dotýkajúcich sa základných otázok ľudského bytia. Zostavovateľ a editor nebasníckeho diela Milana Rúfusa Vincent Šabík zaradil do zväzku úvah o umení *Život básne a báseň života*, ktorý vyšiel v Literárnom informačnom centre roku 2002, básnikove úvahy, vyznania, spomienky a komentáre venované tvorbe svojich rovesníkov, starších autorov slovenskej, českej, ale aj svetovej literatúry a svojim obľúbeným výtvarníkom a priateľom umelcom. Ak sa chcete s básnikom zahĺbiť pod povrch básne či tvorby, napíšte nám, ktorá kniha či báseň Milana Rúfusa je vaša najobľúbenejšia a jednému z vás túto knihu pošleme.

Narodili sa:

- 6. 12. 1955 – Daniel HEVIER, básnik, autor literatúry pre deti a mládež, textár, prozaik a prekladateľ
- 6. 12. 1967 – Peter ĐURKOVSKÝ, básnik
- 7. 12. 1975 – Mária FERENCŮHOVÁ, poetka, prekladateľka
- 9. 12. 1946 – Dušan MITANA, prozaik, esejista, básnik
- 9. 12. 1947 – Ján ZAMBOR, básnik, prekladateľ, literárny vedec, editor
- 9. 12. 1957 – Roman BRAT, prekladateľ, prozaik, autor literatúry pre deti, publicista
- 15. 12. 1931 – Ladislav ŠVIHRAN, prozaik, prekladateľ, autor literatúry faktu
- 17. 12. 1941 – Eva FORDINÁLOVÁ, literárna historička, poetka

Za blahoželania novembrovému jubilantovi Drahoslavovi Machalovi, ktoré ste poslali do redakcie, všetkým ďakujeme a zároveň sa k nim pripájame. Jeho knižku *Rytieri oblôhy* z vydavateľstva Atrakt posielame Vavrincovi PETHŮOVI do Galanty. Napísal nám o svojich skúsenostiach z lietania: „Občas som vyletel zo skúšok.“

OBJEDNÁVKA

Objednávam si dvojtýždenník **KNIŽNÁ REVUE** na rok 2008 od čísla Cena jedného čísla je 10 Sk, dvojčíslo 20 Sk. Predplatné 260 Sk.

Meno:

Priezvisko (organizácia):

Ulica:

Mesto:

PSČ:

Podpis:

Vyplnený objednávkový lístok pošlite na adresu: Knižná revue, Nám. SNP 12, 812 24 Bratislava e-mail: krevue@litcentrum.sk

REMIIDIUM
(Literárny kvíz)
Strana 11

FRAGMENT
(Literárny kvíz)
Strana 11

LITERÁRNE INFORMAČNÉ CENTRUM
Strana 11

Bojím sa, že niektorí neuveria

Exkluzívny rozhovor pre Knižnú revue s autorom trileroz Dominikom Dánom

Dominik Dán
Popol všetkých
zarovná

Dominik Dán
Nehanebné
neviniatko

Dominik Dán
Beštia

Dominik Dán
Sára

Dominik Dán
Cela číslo 17

Dominik Dán
Červený kapitán

• Napriek šiestim vydaným knihám ste pre verejnosť záhadou. Vzhľadom na fakty uvádzané vo vašich detektívkach je pochopiteľné, že chránite svoju pravú totožnosť. Má váš pseudonym Dominik Dán nejaký konkrétny pôvod a boli ste už niekedy v Kodani?

– Nehrám sa na tajného agenta číslo 007, ale vysvetlenie je čisto prozaické, racionálne a praktické. Pracujem v službe, kde je dodržiavanie určitej konšpirácie a anonymity základným predpokladom na výkon povolania. Veľmi ma mrzí, ak o mne novinári píšú, že sa skrývam za pseudonymom... ja sa pred nikým zámerne neskrývam, iba chcem naďalej robiť svoju prácu. Pokiaľ ide o pôvod Dominika Dána, vznikol pred vyše 25 rokmi, keď som ešte ako študent písal do školského časopisu, ale s Kodaňou to naozaj nemá nič spoločné. Nikdy som tam, bohužiaľ, nebol. Dominik Dán je obyčajný študentský výmysel!

• Kto alebo čo vás podnietilo vydať sa na spisovateľskú dráhu?

– Na otázku kto, odpovedám nikto. Na otázku čo, odpovedám: jedna veľká náhoda! V roku 2002 som pri upratovaní starých kancelárskych priestorov náhodou nadabil na svoje poznámky týkajúce sa vyšetrovania starého prípadu vraždy bossa v Našom Meste. Čím dlhšie som ich čítal, tým lepší príbeh som v tom videl, až som sa napokon odhodlal, zaspomínať som si, ako som to robil za starých študentských čias a sadol som si k počítaču... a potom to už išlo akosi samo. Veľmi som túžil po tom, aby som mal na policičke v chodbe svojho bytu jednu vlastnú knihu, iba jednu jedinú... Vtedy som ani nesníval, že z toho vznikne séria detektívok. Písaním som sa presvedčil, že ak človek veľmi chce, dá sa všetko... takmer všetko..., ale musí stretnúť tých správnych ľudí v správny čas a na správnom mieste.

• Z vašich kníh je jasné, že svoje námety čerpáte z praxe, z obálok som sa dočítal, že v kriminalistike pracujete už dvadsať rokov. Ešte stále ste aktívnym vyšetrovateľom?

– Neustále opakujem, že nie som vyšetrovateľ a neskrývam sa za pseudonym. O pseudonyme sme už hovorili. S trestnou činnosťou bojujú aj iné zložky než vyšetrovatelia polície. Áno, som ešte stále v činnnej službe a neustále sa stretávam s novými a novými námety. Ak to takto pôjde ďalej, tak onedlho tromfujem aj Jula Verna. Myslím v produkcii, nie v kvalite.

• Váš vyšetrovací tím z Našho Mesta vzdialene pripomína 87. policajný revír Ed McBaina. Ktorých zo svetových autorov rád čítate? Inšpiruje vás ich tvorba?

Dominik Dán (1955) sa dvadsať rokov zaoberá vyšetrovaním zločinu. Svoje osobné kontakty s ľuďmi z opačnej strany zákona a rozprávačský talent uplatnil pri písaní mrazivo autentických detektívnych príbehov, ktoré si našli už svojich skalných čitateľov. Dve knihy za rok svedčia na jednej strane o autorovej pracovitosti, no na druhej strane aj o tom, že zločinu sa zatiaľ darí. Autor všetky svoje príbehy vydal vo Vydavateľstve Slovart *Popol všetkých zarovná* (2005), *Nehanebné neviniatko* (2005), *Beštia* (2006), *Sára* (2006), *Cela číslo 17* (2007) a práve vychádza *Červený kapitán*.

– Ed McBain bol profesionál, pred ktorým sa skláňam. Mal vynikajúcich konzultantov, vycibrený cit pre dramatickosť situácie a nadpriemernú fantáziu. Chýbala mu iba prax v našom odbore a bol by na hranici geniality. Okrem neho som čítal aspoň jednu knihu prakticky od všetkých detektívkarov, ktorí v literatúre niečo dokázali. Vôbec ma však neinšpirujú. V porovnaní s nimi som praktik a všetko to svinstvo som zažil na vlastnej koži. Nazdávam sa, že to im chýba, fantázia nie je všetko. Idem svojou vlastnou cestou, cestou tvrdej reality a praxe a ohlasy čitateľov ma utvrďujú v presvedčení, že asi správnu...

• Vyšetrovateľ Richard Krauz sa počas svojho pôsobenia v policajnom zbore vypracoval z pozície zelenáča na uznávané kriminalistické eso. Inšpirovala vás konkrétna osoba z vášho okolia?

– Inšpiroval som sa vlastnými skúsenosťami, pracovným postupom... až na to kriminalistické eso, to je trochu prehnané.

• Väčšina vašich príbehov sa odohráva v Našom Meste a ich čitateľ nemusí byť Hercule Poirot, aby v ňom nespoznal Bratislavu. Čím sa podľa vás líši „tuzemské“ podsvetie od jakuzy, Ndranghety alebo ruskej mafie?

– Nevie, čím sa líšia. S Jakuzou a podobnými odborníkmi som sa ešte do kontaktu nedostal. Buď sme takí malí, že nás na mape nevedia nájsť, alebo sa našich policajtov boja... V každom prípade však ja nehľadám námety v prostredí mafie, ktorú niektorí filmári automaticky spájajú s tonami vystriekaného olova, potokmi krvi a zdemolovanými hriacimi autami. Násilná smrť človeka je vážna vec. Je smutná a tragická aj bez týchto lacných kulís. Smrť zasiahne aj na obyčajnom sídlisku, v obyčajnom panelovom byte, najbližší plačú a neveriaco krútia hlavami, ako sa to mohlo stať... veď ON by ani muče neublížil! Po takom čine ostávajú plačúce vdovy a vystresované deti a veľa ubolených pozostalých. O tom je život, o tom je práca na oddelení vražd a o tom píšem.

• Naša polícia, rovnako ako celá spoločnosť, prešla za posledné desaťročia dramatickým vývojom. Slečna Marplová vyriešila väčšinu svojich prípadov takpovediac z tepla svoj-

ho domčeka; moderný detektív má už k dispozícii analýzu DNA, kevlarovú vestu, GPS a najnovšie počítačové technológie. Ako vnímate postavenie a prácu slovenských vyšetrovateľov v minulosti a v súčasnosti?

– Nevie, museli by ste sa spýtať vyšetrovateľov. Pominem fakt, že zrejme nerozlišujete jednotlivé zložky polície a pokúsím sa odpovedať sám za seba. Slečna Marplová nemá s políciou nič spoločné. Väčšina postáv z románov a televíznych seriálov nemá s realitou nič spoločné. Kevlarové vesty, GPS, počítačové technológie... preboha! Kde žijete? Slovenskí policajti žijú z mizerných plátov, ktoré tvoria iba štvrtinu ich rakuských a päťtinu nemeckých kolegov, napriek tomu majú o polovicu vyššiu úspešnosť pri objasňovaní vražd. Ako sa to dá porovnať s minulosťou, keď každý chce žiť teraz...? A roky bežia! Všetkým starým detektívom. Zomierajú bez možnosti porovnania minulosti so súčasnosťou. Na svete sú iba tri povolania, ktoré sú donekonečna omieľané v románoch a na filmových plátnach, a to sú piloti, detektívi a kozmonauti. Napriek tomu, že detektívi sú ľuďom najbližšie, je vyobrazenie ich práce najskreslenejšie. Čerešničkou na torte sú v súčasnosti vysielané seriály CSI Las Vegas, CSI New York a podobne. Z pohľadu profesionála je to iba science fiction, ale ľudia tomu, bohužiaľ, veria. Preto píšem... vlastne... aj preto, aby som vnímavým a ochotným vnímať ukázal kúsok holej reality. V skutočnosti vraždy objasňujú obyčajní ľudia z mäsa a kostí so všetkými bežnými ľudskými chybami a nedostatkami, a nie supermani s obrovskými svalmi, rýchlopalnými puškami a technológiami z iného sveta... túto robotu robia obyčajní muži a ženy... vlastne neobyčajní... a ja som rád, že som medzi nimi. Vážim si ich a klaniam sa im. Snažím sa ukázať kus skutočnosti, ale... asi sa mi nedarí...

• Internet je v súčasnosti najdynamickejšie sa rozvíjajúce médium. Používate ho pri práci? Neuvažujete o vytvorení vlastnej webovej stránky?

– Internet používam na komunikáciu s médiami a ako zdroj informácií. Zatiaľ vlastnú stránku nepotrebujem, naozaj by som nemal

čo ponúknuť. S čitateľmi komunikujem prostredníctvom svojich románov. Mne to tak vyhovuje.

• Vaši fanúšikovia sa môžu tešiť na najnovší triler z vašej dielne *Červený kapitán*. Môžete nám ho v skratke priblížiť?

– Veľmi ťažko v skratke. Ako v stručnosti okomentovať 400 strán textu, ktorých príprava mi zabrala celý rok a písanie pol roka? Zopár ľudí ho už čítalo ako rukopis... iba pozitívne reakcie! Radšej nech ho okomentujú čitatelia. Bojím sa iba jedného..., že niektorí neuveria...

• Mnohé diela detektívneho žánru našli svoju filmovú podobu, ich autori sa často podieľajú na tvorbe scenára. U našich západných susedov si popularitu získal Detektív Martin Tomsa. Dostali ste už ako náš najúspešnejší autor ponuku na sfilmovanie svojich príbehov?

– Nie, nedostal. Teraz píšem ako spoluautor scenár pre televízny detektívny seriál, ktorý by sa na budúci rok mal objaviť na televíznej obrazovke, ale celovečerný film si asi v našich podmienkach vyžaduje väčšiu odvahu riskovať vložené financie do projektu a na to sa ešte nikto neodhodlal. Úprimne povedané, ani sa našim producentom nečudujem. Ide o desiatky miliónov a návratnosť je vo hviezdach. Slovinci rozmýšľajú podľa hrúbky (útlosti) svojej peňaženky. Kto by išiel do kina za 150 korún, keď si to môže napáliť načierno z internetu za cenu jedného čistého DVD za 15? Nech žije kultúrna politika a politická kultúra demokratických vlád striedajúcich sa u nás a nech žijú makroekonomické ukazovatele, ktoré sú čoraz lepšie a ešte lepšie!! (Takmer som sa pomýlil a napísal aj Nech žije 1. máj!)

• Dopísali ste posledný riadok svojej novej knihy a je čas na zaslúžený relax. Pôjdete na ryby, na strelnicu či na golf? Alebo si pustíte jazz a zahľibíte sa do najnovšej knihy Michaela Connellyho?

– Connelly je populárny, ale občas robí logické chyby. Prajem mu však, nech mu to dlho píše! Ja... som pracujúci človek a keď mám chvíľu na relax, tak si sadnem k počítaču a napíšem si nejaký detektívny román. Len tak... pre seba. Tak relaxujem. Na strelnicu musím ísť tak či tak, je to súčasť mojej práce, s golfom začnem až po šesťdesiatke a ryby... mám ich v akváriu 46, vzácnych, z trófov, ale ani raz mi nenapadlo roztrhnúť im ústa oceľovým háčikom, sledovať, ako krvácajú, ako sa zvíjajú, ako sa trápia... asi som chybný... Na ľuďoch tento proces sledujem takmer denne, bežne... a nič... asi som chybný.

Vladimír Radosa